

**Biuro Planowania Przestrzennego i Planowania Inwestycji
w Skierniewicach**

96-100 Skierniewice, Pl. św. Floriana 9

tel. (46) 832 57 74

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

SPORZĄDZONA NA POTRZEBY

**MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
MIASTA SKIERNIEWICE**

**fragment miasta Skierniewice położony pomiędzy
ulicami: Stanisława Rybickiego, Mazowiecką, Aleją
M. Rataja, Al. Niepodległości, Mikołaja Kopernika
i Pomologiczną.**

Autorki prognozy: Bogumiła Dąbrowska

Ewa Śmieszek-Pędimaż

Uprawnione do sporządzenia prognoz
na podstawie art. 74a ust.2. pkt 1 lit. b
i pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r.
o udostępnianiu informacji o środowisku i jego
ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie
środowiska oraz o ocenach oddziaływania na
środowisko.

Opracowanie graficzne: Michał Ziębiński.

24 lipiec 2020 r.

Spis treści

I.	Informacje ogólne.....	3
1.	Przedmiot opracowania	4
2.	Cel i zakres prognozy.	5
3.	Materiały wejściowe wykorzystane przy sporządzaniu prognozy.	5
4.	Podstawowe przepisy prawne.....	6
5.	Metoda zastosowana przy sporządzeniu prognozy.....	6
6.	Charakterystyka zagospodarowania i użytkowania terenów objętych projektem planu miejscowego.	7
II.	Rozpoznanie, charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska.....	7
III.	Ustalenia projektu miejscowego projektu planu.....	32
IV.	Przewidywane skutki wpływu ustaleń projektu planu na środowisko oraz na cele i przedmiot ochrony Obszaru Natura 2000 z uwzględnieniem zależności między tymi elementami i między oddziaływaniami na te elementy.....	34
V.	Potencjalne zmiany w środowisku przy dotychczasowym użytkowaniu.....	43
VI.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym, istotne z punktu widzenia projektowanego planu oraz sposoby, w jakich zostały one uwzględnione podczas opracowywania projektu planu.....	43
VII.	Ocena rozwiązań mających na celu zapobieganie ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogące być rezultatem realizacji planu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru natura 2000 oraz na integralność tego obszaru.....	47
VIII.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu miejscowego oraz częstotliwość jej przeprowadzania....	48
IX.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym.	48
X.	Wnioski końcowe.....	51

I. Informacje ogólne

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko wykonana w celu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sporządzonego dla fragmentu miasta Skierniewice położonego pomiędzy ulicami: Stanisława Rybickiego, Mazowiecką, Al. Macieja Rataja, Al. Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną.

O potrzebie sporządzenia planu zdecydowała Rada Miasta Skierniewice w uchwale Nr LIII/114/2018 z dnia 26 września 2018 r.

W obrębie obszaru opracowania obowiązuje pięć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych w 2002 r. , 2006 r. 2011 r. 2015 r. i w 2016 r. zatwierdzone uchwałami:

- Nr LIV/150/02 Rady Miasta Skierniewice z dnia 26 września 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 296, poz. 3522 z dnia 6 grudnia 2002 r.) w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice (obszar ograniczony ulicami: M. Rataja, Al. Niepodległości i 1-Maja oraz linią kolejową PKP), plan oznaczony na poniższym rysunku nr 39,
- Nr LIX/67/06 Rady Miasta Skierniewice z dnia 21 września 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 136, poz. 1236 z dnia 12 maja 2007 r.) w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar w Skierniewicach ograniczony linią kolejową PKP oraz ulicami: M. Rataja, Al. Niepodległości, 1-go Maja, plan oznaczony na poniższym rysunku nr 54,
- Nr VI/17/11 Rady Miasta Skierniewice z dnia 28 stycznia 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 66, poz. 593 z dnia 16 marca 2011 r.) w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice położony przy ulicy Pomologicznej nr 6, plan oznaczony na poniższym rysunku nr 84,
- Nr IV/30/2015 Rady Miasta Skierniewice z dnia 28 stycznia 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego, z dnia 16 marca 2015 r., poz. 1008) w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice, odcinek ulicy Mazowieckiej, plan oznaczony na poniższym rysunku nr 110,
- Nr XXIX/147/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 22 września 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 13 października 2016 r. poz. 4272) w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice położony pomiędzy ulicami: Mszczonowską, Al. Niepodległości i Cichą, plan oznaczony na poniższym rysunku nr 127.

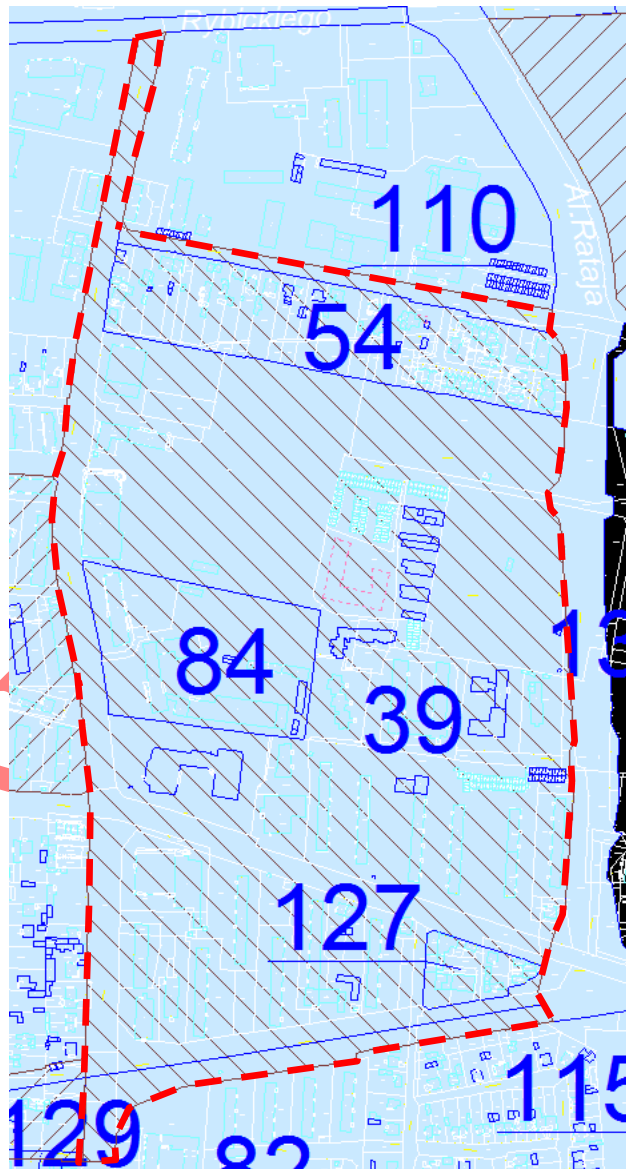
Projekt planu miejscowego dotyczy nieruchomości zlokalizowanych pomiędzy ulicami: Stanisława Rybickiego, Mazowiecką, Al. Macieja Rataja, Al. Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną. Obszar opracowania obejmuje teren o powierzchni 33,5 ha. Obszar ten stanowi jeden z czterech fragmentów centrum miasta, dla których opracowanie zmiany planu pozwoli na ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania zgodnie z wymaganiami obowiązujących przepisów. Pozostałe trzy obszary stanowią odrębne projekty uchwał. W obrębie centrum miasta obowiązują w znacznej obszarowo części plany uchwalone przed 2012 r., w tym największy powierzchniowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z 2002 r. uchwalony uchwałą Nr LIV/150/02 Rady Miasta Skierniewice z dnia 26 września 2002 r. Przedmiotowe plany, zgodnie z treścią Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz „Analizą zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta Skierniewice”, dokonanej w 2016 r., wymagają aktualizacji. Aktualizacji wymagają głównie zagadnienia w zakresie:

- wskaźników i parametrów nowej zabudowy,
- nieaktualnych wysokości zabudowy (ustalenia dotyczące wysokości, w części planów sporządzonych od 2003 r do 2012 r.) ustalonej, jako maksymalna ilość kondygnacji, wobec zmian definicji pojęcia „kondygnacja” wprowadzonej w 2012 r. przepisami

z zakresu budownictwa. Zmiana tej definicji wywołała brak możliwości nadbudowy istniejących budynków oraz realizacji budynków wielokondygnacyjnych z piwnicami – co nie było zamierzeniem w chwili uchwalenia tych planów,

- nieaktualnych ustaleń planów miejscowych dotyczących zasad i warunków zagospodarowania poszczególnych terenów objętych strefami ochrony uzdrowskiej, wynikających z ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowskim, uzdrowskich i obszarach ochrony uzdrowskiej oraz gminach uzdrowskich.

Powyższa sytuacja obliguje do zmiany obowiązujących ustaleń planów w ww. zakresie, w oparciu o przepisy obecnie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o lecznictwie uzdrowskim, uzdrowskich i obszarach ochrony uzdrowskiej oraz gminach uzdrowskich oraz przepisów z zakresu prawa budowlanego.

Rys.1. Fragment mapy ewidencyjnej miasta Skierniewice. Numeracja wskazuje obszary posiadające plany miejscowe. Linią przerywaną wskazano obszar objęty projektem planu.

Projekt planu zachowuje ustalenia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice - II edycja, objętego uchwałą Nr XXIII/42/2016 z dnia 7 kwietnia 2016 r.

1. Przedmiot opracowania

Podstawą opracowania prognozy jest art. 51 ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r., poz. 283 z późn. zm.). Prognoza stanowi załącznik do projektu planu i stanowi realizację zapisów art. 17 pkt 4. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) w związku z art. 51. ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Do każdego planu zagospodarowania przestrzennego sporządza się prognozę oddziaływania skutków ustaleń projektu planu na środowisko naturalne, uwzględniając ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

Projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko poddaje się opiniowaniu przez właściwe organy.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej prognozie został uzgodniony zgodnie z art. 53 ww. ustawy z właściwymi organami tzn.

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (pismo znak: WOOŚ.411.375.2018.AJa z dnia 9.11.2018 r.),
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Skierniewicach (pismo znak: PSSE.ZNS.470.22 Rp.18 z dnia 28.11. 2018 r.).

Ponadto organ opracowujący projekt dokumentu poprzez wyłożenie go do publicznego wglądu daje możliwość zapoznania się społeczeństwu z dokumentem planistycznym, a tym samym wniesienia uwag i wniosków do projektu planu.

Narzędziem dokumentem wspomagającym prognozę jest Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone dla obszaru położonego w rejonie ulic: Mazowieckiej i Unii Europejskiej, które stanowi podstawowe źródło informacji faktograficznej o środowisku, a w szczególności o tych jego cechach, które mają zasadniczy wpływ na rozwiązania planistyczne obszaru opracowania.

2. Cel i zakres prognozy

Celem prognozy jest określenie stanu funkcjonowania środowiska oraz wpływu i zakresu potencjalnych zmian w środowisku i warunków życia człowieka, jakie mogą nastąpić w wyniku ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz przedstawienie rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywny wpływ na środowisko, spowodowany realizacją ustaleń zawartych w projekcie planu.

Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaganej dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Analiza przekształceń środowiska prowadzona równoległe z pracami planistycznymi, daje możliwość wpływu na ostateczny zakres ustaleń planu. Wszystkie zawarte w niej wnioski i zalecenia opierają się na zasadach logicznego wnioskowania i prawdopodobieństwa.

Prognoza oddziaływania na środowisko obejmuje kompleksową ocenę warunków biotycznych i abiotycznych środowiska naturalnego, przy uwzględnieniu jego aktualnego stanu i odporności na zmiany antropogeniczne oraz wpływu na środowisko sposobu użytkowania terenu, ponadto określa wpływ i zakres potencjalnych zmian i przedstawia

rozwiązania eliminujące lub ograniczające negatywny wpływ na środowisko spowodowany realizacją ustaleń zawartych w planie.

3. Materiały wejściowe wykorzystane przy sporządzeniu prognozy

Niniejsza prognoza sporządzona została w oparciu o następujące materiały wejściowe:

- uchwała Nr LIII/114/2018 z dnia 26 września 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice położony pomiędzy ulicami: Rybickiego, Mazowiecką, Aleją Rataja, Aleją Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice położony pomiędzy ulicami: Stanisława Rybickiego, Mazowiecką, Aleją M. Rataja, Aleją Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną,
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Skierniewice II edycja – Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIII/42/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 7 kwietnia 2016 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowym sporządzonym do Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Skierniewice – II edycja (tekst opracowania wraz z planszami tematycznymi), 2016 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowym sporządzonym dla obszaru położonego pomiędzy ulicami: Rybickiego, Mazowiecką, Aleją Rataja, Aleją Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną w Skierniewicach, 2018 r.
- Program Ochrony Środowiska miasta Skierniewice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024,
- obowiązujące plany miejscowe w obszarze opracowania i w sąsiedztwie,
- powszechnie dostępne publikacje o stanie środowiska terenu miasta i regionu (raporty odpowiednich służb państwowych),
- akty i przepisy prawa dot. ochrony środowiska, ochrony przyrody w tym krajobrazu, ochrony o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych.

4. Podstawowe przepisy prawne

Podstawę prawną dla proponowanych w prognozie działań ochronnych stanowi obecnie ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r., poz. 283 z późn. zm.) oraz ustawy szczegółowe i przepisy wykonawcze do podanych poniżej ustaw:

- Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych.

5. Metoda zastosowana przy sporządzaniu prognozy

„Prognoza oddziaływania na środowisko” jest kameralnym opracowaniem autorskim, sporządzonym w oparciu o dostępne materiały tj. publikacje, dokumenty, raporty i inne opracowania.

Przyjęta w niniejszym dokumencie metoda opracowania, podyktowana była następującymi przesłankami:

- we wstępnym etapie prac nad planem, zapoznano się z opracowaniem ekofizjograficznym podstawowym sporządzonym dla obszaru położonego pomiędzy ulicami: Rybickiego,

Mazowiecką, Aleją Rataja, Aleją Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną w Skierniewicach, 2018 r.,

- w prognozie przeprowadzono analizę porównawczą uwarunkowań ekofizjograficznych z przyjętymi w ustaleniach projektu planu regulacjami dotyczącymi ochrony środowiska,
- ramowy zakres prognozy określony został ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej prognozie został uzgodniony zgodnie z art. 53 ww. ustawy z właściwymi organami tzn. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym,
- zakres opracowania określony został charakterem ustaleń planu oraz skalą rysunku planu.

Za wiodące zasady sporządzenia dokumentu prognozy uznano:

1. prognoza ma oceniać skutki wpływu ustaleń projektu planu na środowisko, czyli określać wpływ wynikający z przeznaczenia terenów na określone rodzaje użytkowania oraz z określenia warunków zagospodarowania tych obszarów,
2. ustalenia planu dotyczą konkretnej rzeczywistości obejmującej środowisko o zróżnicowanej wartości (specyficznych dla tego miejsca cechach i wartościach) wraz z istniejącym zainwestowaniem i użytkowaniem, które na to środowisko oddziałuje negatywnie, stwarzając zagrożenia lub pozytywnie, stanowiąc szansę dla istniejących zasobów środowiska,
3. istota prognozy zawiera się w ocenie na ile ustalenia planu pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone lub zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu ustalenia planu mogą spotęgować istniejące zagrożenia, mogą osłabić te zagrożenia lub stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania, jakości środowiska,
4. prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki, jakie niesie za sobą realizacja ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, ekosystemy, krajobraz a także na ludzi i dobra materialne oraz dobra kultury.

6. Charakterystyka zagospodarowania i użytkowania obszaru objętego projektem planu miejscowego i jego otoczenia

Obszar objęty projektem planu obejmuje fragment miasta Skierniewice znajdujący się w centralnej części miasta, położony pomiędzy ulicami: Rybickiego, Mazowiecką, Aleją Rataja, Aleją Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną.

Powierzchnia obszaru opracowania wynosi ok. 33,5 ha. Zagospodarowanie przedmiotowego obszaru zdominowała funkcja mieszkaniowa. Zabudowa mieszkaniowa obejmuje kilkanaście budynków wielorodzinnych zlokalizowanych przy ulicach: Alei Niepodległości, Mszczonowskiej i zabudowę mieszkaniową jednorodziną, w tym szeregową zlokalizowaną przy ulicy Mazowieckiej. Budynki mieszkaniowe jednorodzinne wolnostojące znajdują się w sąsiedztwie ulic: Mazowieckiej, Mszczonowskiej i Cichej. Zabudowa usługowa z zakresu administracji zlokalizowana została w sąsiedztwie ulic: Al. Rataja i Mszczonowskiej z zakresu handlu przy ul. Mszczonowskiej. Znaczną powierzchnię zajmuje Rodzinny Ogród Działkowy zlokalizowany przy ulicy Ryszarda Kaczorowskiego. W sąsiedztwie ulicy Pomologicznej znajduje się sportowy Stadion Miejski. Obok ulokowano szkołę - Technikum Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Zabudowa wyposażona jest w podstawowe media infrastruktury technicznej: wodociąg, kanalizację sanitarną i ogólnospławną częściowo w kanalizację deszczową, sieć elektroenergetyczną wraz ze stacjami energetycznymi, sieć ciepłowniczą niskiego i wysokiego ciśnienia, telekomunikacyjną i gazową.

W sąsiedztwie obszaru objętego planem znajdują się tereny zabudowane przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową i usługową.

Obszar objęty projektem planu położony jest w strefie „C” ochrony uzdrowiskowej Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Skierniewice - Maków.

II. Rozpoznanie, charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska

Charakterystyka elementów przyrodniczych środowiska dla obszaru opracowania stanowi wyciąg z opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego dla przedmiotowego obszaru oraz z Opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego do Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice - II edycja.

1. Warunki geomorfologiczne i hipsometryczne

Skierniewice położone są na północnym skraju Wysoczyzny Łódzkiej, w środkowo północnej części makroregionu Wzniesień Łódzkich (symbol mezoregionu 318.82 wg podziału fizyczno - geograficznego Polski Kondrackiego i Rychlinga - Atlas RP, 1993 [1.6.19.]).

Krajobraz nizinny, równinny, peryglacyjny. Makrorzeźba terenu to zdenudowana równina polodowcowa w obszarze staroglacjalnym, w obszarze pedymentu wysoczyzny polodowcowej.

Rzeźbę miasta urozmaicają doliny rzeki Rawki, Łupi-Skierniewki i Pisi-Zwierzyniec.

Na terenie miasta można wyróżnić pięć zasadniczych jednostek morfologicznych:

- **wysoczyznę morenową plejstoceńską** wyniesioną na wysokość 112-138 m n.p.m., rozciętą dolinami rzecznyymi rzeki Rawki, Łupi i Pisi. W granicach miasta wyróżnić można dwa odrębnie położone płaty wysoczyzny - zachodni i wschodni rozcięte doliną rzeki Łupi. Wschodni płat wysoczyzny jest niżej położony i kształtuje się na wysokości od 135 m n.p.m. w części południowo-zachodniej do 122 m n.p.m. w części północno zachodniej. W rejonie ulicy Zwierzynieckiej i Nowomiejskiej obszar tego płata tworzy niewielką kulminację na rzędnej niewiele przekraczającej 130 m n.p.m., z generalnym spadkiem w kierunku północno-zachodnim.

Zachodni płat wysoczyzny jest powierzchniowo największy. Jego wysokość nad poziomem morza kształtuje się od 135 m do 112 m. Spadki występują od południowego zachodu w kierunku północnym. Oba te obszary zachowują charakter raczej równiny.

- **obszar stożków napływowych i pokryw akumulacyjnych** w części południowo-zachodniej miasta. Ukształtowały się w obszarze stoku wysoczyzny w wyniku erozyjno-akumulacyjnej działalności pra Łupi i pra Zwierzynca. Stanowią łagodnie podnoszące się do poziomu wysoczyzny - płaszczyzny akumulacyjne /piaszczysto - żwirowe/. Rzędne tych terenów w granicach miasta wahają się od 127 m n.p.m. do 135 m n.p.m.

- **dolina rzeki Łupi-Skierniewki wraz z tarasami, zalewowym i nadzalewowym**. Dolina ta jest wąska i ostro się wcina w wysoczyznę. Prawa krawędź doliny jest bardziej stroma tworząc miejscami skarpe o wysokości od 6,0 do 8,0m. Lewa krawędź jej jest znacznie łagodniejsza. W obrębie miasta można wyodrębnić dwa poziomy tarasów rzeki - zalewowy i nadzalewowy. Taras zalewowy położony jest na wysokości od 110 do 125 m n.p.m. , a jego szerokość waha się na obszarze miasta od 20 m /strona północna/ do 325 m /strona południowa/. Poziom tego tarasu wyniesiony jest od 1,0 do 1,5 m nad średni poziom zwierciadła wody w rzece. Zasięg tarasu nadzalewowego , erozyjno-akumulacyjnego jest trudny do oznaczenia w terenie. W południowej części miasta widoczny jest jako płaski pas terenu szeroko rozścielający się po obu stronach rzeki.

- **dolina rzeki Rawki**. Na terenie miasta znajduje się jedynie lewobrzeżna strona tej rzeki. Taras zalewowy jest tutaj bardzo rozległy i sięga do 1 200 m w głąb łądu, jest płaski a jego wysokość bezwzględna waha się od 100 do 110 m n.p.m. Nad poziom średniego zwierciadła wody w rzece wyniesiony jest od 0,5 do 1,0 m. Taras nadzalewowy wyniesiony jest nad poziom tarasu zalewowego o ok. 2,5 m i stanowi wyraźną skarpe.

- **dolina rzeki Pisi - Zwierzyniec**. Na terenie miasta znajduje się tylko prawobrzeżna część odcinka Pisi. Szerokość tarasu zalewowego na terenie miasta waha się od 30 do 100 m, a jego wysokość bezwzględna waha się do poziomu obszaru stożków napływowych.

Obszar opracowania położony jest w obrębie płaskiej wysoczyzny morenowej plejstoceńskiej, stanowiącej podstawową formę geomorfologiczną w granicach miasta, a będącą formą przejściową pomiędzy Wzniesieniami Łódzkimi a Równiną Błońską (obydwie jednostki wyróżnione są w podziale fizyczno-geograficznym Polski jako jednostki rangi mezoregionów). Wyniesienie obszaru kształtuje się na poziomie od 125,0 do 130,0 m n.p.m. ze spadkiem w kierunku zachodnim.

2. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

Obszar miasta Skierniewice położony jest na południowo - zachodnim skłonie depresji Niecki Warszawskiej. Jest to centralna część depresji zwanej Niecką Brzezną, wypełnionej osadami kredy górnej i paleocenu, pod którymi występują skały permu, triasu i jury, budujące Platformę Waryscyjską. Niecka Warszawska obejmuje najgłębszą część Niecki Brzeżnej. Miąższość wypełniających ją utworów osiąga w rejonie opisywanego terenu 1000 m. W stropie tych utworów, w okresie górotwórczych ruchów laramijskich powstała rozległa depresja wypełniona osadami od eocenu do poliocenu, tworząc tzw. Nieckę Mazowiecką. W okresie czwartorzędu utwory serii górnokredowej i trzeciorzędowej zostały pokryte płaszczem osadów czwartorzędowych. Miąższość tego płaszczu na obszarze miasta Skierniewice waha się w granicach 50 m a lokalnie nawet do 100 m. Utwory te spoczywają na polioceńskich ilach pstrych /poznzańskich/. Utwory tej warstwy mają podstawowe znaczenie dla budowy geologicznej powierzchniowych partii podłoża terenu.

Najstarszymi utworami czwartorzędowymi rozpoznanymi w podłożu tego terenu są zastoiskowe mułki i mułki ilaste. Ponad nimi występuje warstwa piaszczysto-żwirowych utworów interglacialnych, zbudowanych głównie z piasków drobno i średnioziarnistych z przewarstwieniami żwirów. Warstwa ta występuje na głębokości 22- 26 m pod poziomem terenu. Powyżej występuje 20-to metrowa warstwa utworów lodowcowych zlodowacenia Warty, której strop stanowią gliny morenowe. Są to lodowcowe gliny zwałowe wykształcone jako gliny piaszczyste, z domieszką żwiru i głazików skał skandynawskich. W obrębie tej serii występują częste przewarstwienia i soczewki piasków wodnolodowcowych. Strop tych utworów występuje na głębokości 2.6 - 3.9 m pod poziomem terenu. W wyniku wietrzenia glin morenowych wytworzyły się warstwy glin eluwalnych. Są to warstwowe gliny i gliny piaszczyste, laminowane piaskiem, barwy zielono-brązowej. Tego typu budowa geologiczna powierzchni terenu dotyczy większej części miasta.

Obszar opracowania w przeważającej części zbudowany jest z utworów akumulacji rzeczolodowcowej i lodowcowej. Są to gliny piaszczyste i piaski gliniaste, głównie twardeplastyczne i półtwarde o miąższości większej niż 4,5 m. Należą one do gruntów słaboprzepuszczalnych (piaski gliniaste) o współczynniku przepuszczalności 0,1- 1 i półprzepuszczalnych (gliny) o współczynniku przepuszczalności 0,001 – 0,1 wg „Podział skał według własności filtracyjnych Zdzisław Pazdro, Bohdan Kozerski, *Hydrogeologia ogólna*”, Warszawa, Wydawnictwa Geologiczne, 1990, ISBN 83-220-0357-9.

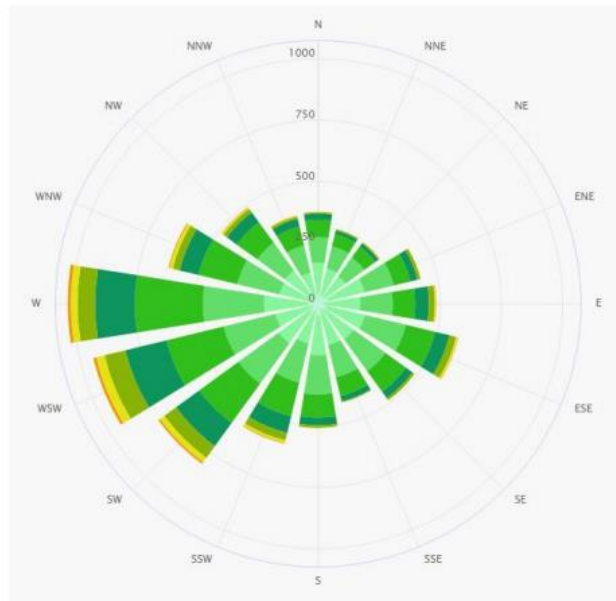
Są to grunty nośne nadające się do bezpośredniego posadowienia.

3. Warunki klimatyczne

Województwo łódzkie leży w strefie klimatu umiarkowanego. Ze względu na położenie w środkowej części Europy klimat tego obszaru podlega wpływom morskim i kontynentalnym. Obszar miasta Skierniewice pod względem regionalizacji klimatycznej znajduje się w północno - wschodniej części XVII regionu klimatycznego zwanego Regionem Środkowopolskim. Klimat w mieście Skierniewice jest umiarkowany, ciepły, przejściowy. Średnia roczna temperatura wynosi 7.8^oC, a średnia ilość opadów to 535 mm. Miesiącem z najmniejszą średnią opadów jest luty, a z największą lipiec. Najwyższą średnią temperaturę można zaobserwować w lipcu, natomiast styczeń jest najzimniejszym miesiącem.

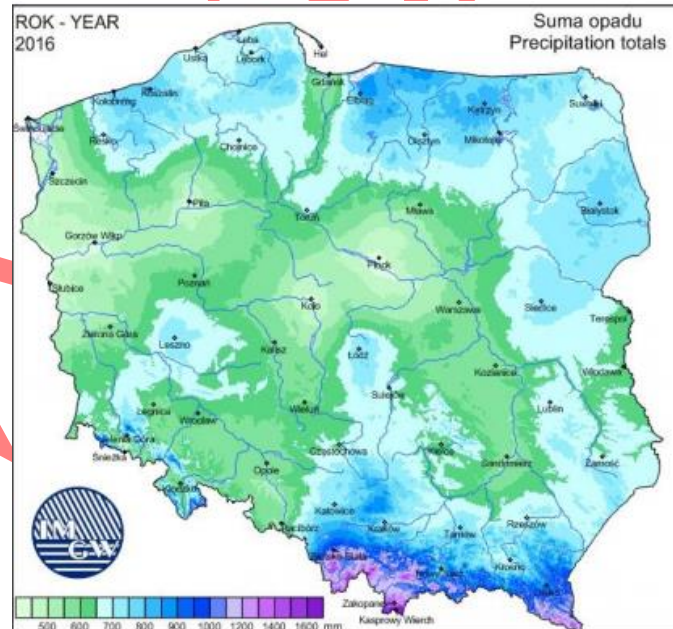
Najwięcej wiatrów wieje z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Wartość wiania

wiatrów wschodnich i północno-zachodnich jest mniejsza, natomiast najmniej wiatrów wieje z północy.

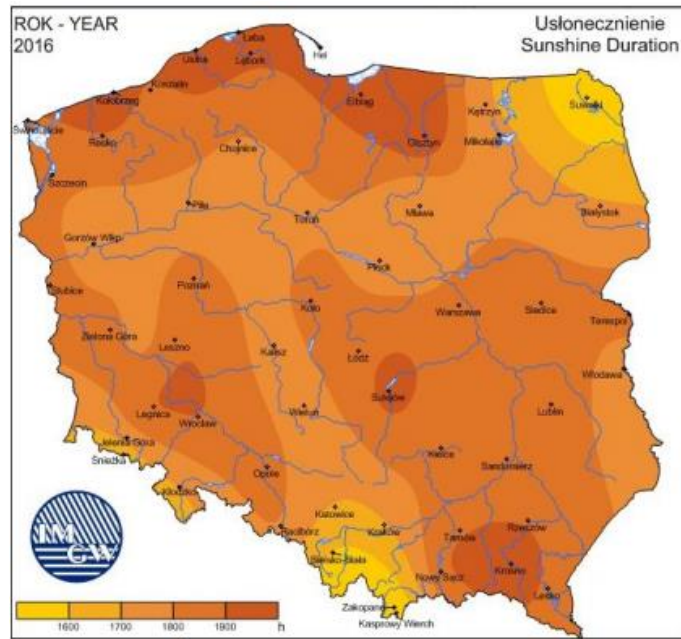

Rys. 2. Róża wiatrów dla miasta Skierniewice. Źródło: <https://www.meteoblue.com>
Źródło: <https://www.meteoblue.com>

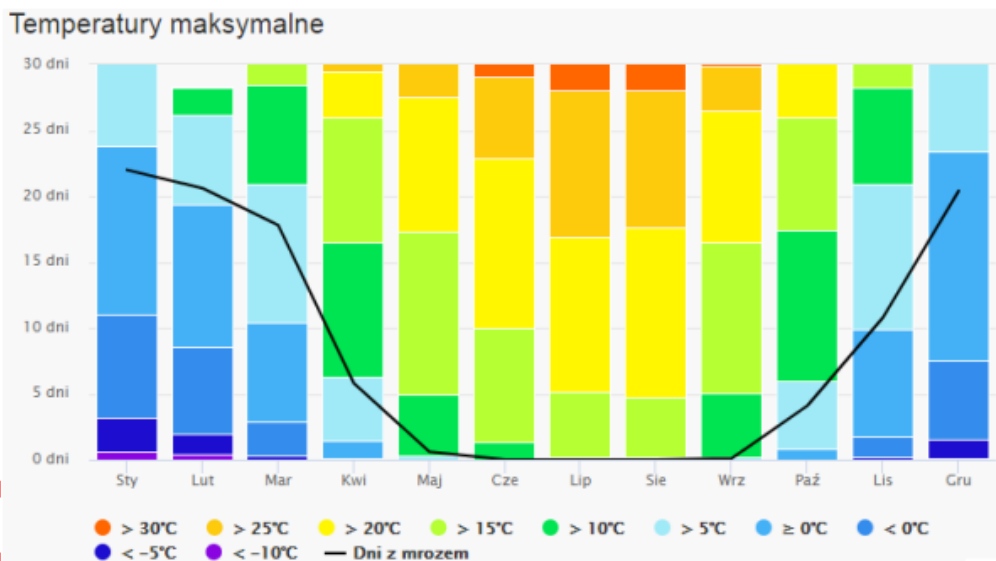
Zróznicowanie warunków klimatycznych w obrębie poszczególnych fragmentów miasta wynika przede wszystkim ze zróżnicowania ukształtowania powierzchni, rodzaju i intensywności zabudowy oraz formy innego zagospodarowania tych obszarów.

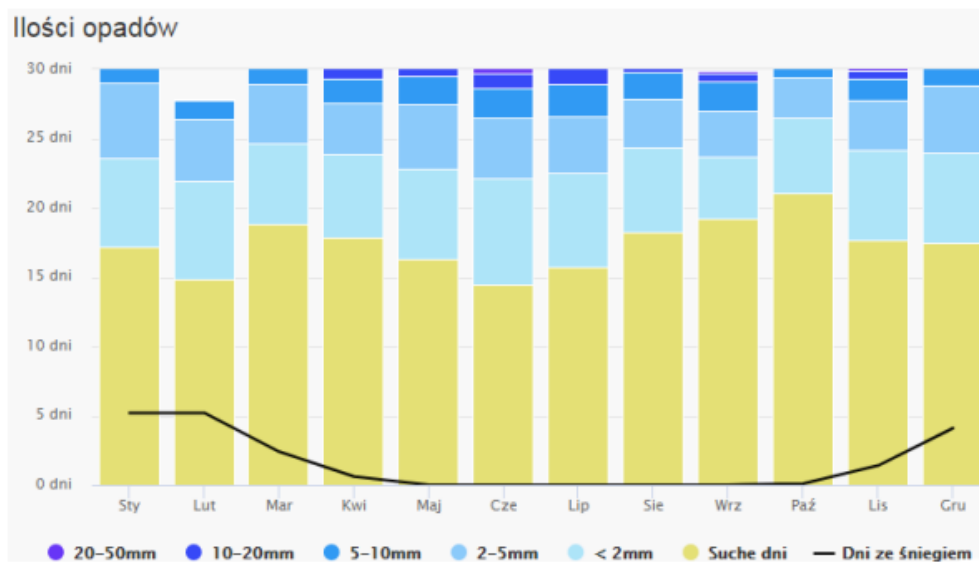
Rys. 3. Suma opadów w ciągu 2016 r. Źródło - IMGW.
Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Rys. 4. Średnia roczna usłonecznienia w roku 2015. Źródło - IMGW
Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Rys. 5. Wykres temperatur maksymalnych dla miasta Skierniewice.
Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Rys. 6. Wykres ilości opadów dla miasta Skierniewice.

Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Warunki klimatyczne panujące w mieście i w rejonie uznawane są za względnie korzystne w zakresie potrzeb gospodarczych. Z porównania powyższych wskaźników charakteryzujących te warunki dla rejonu skierniewickiego oraz dla innych rejonów kraju nasuwają się następujące wnioski:

- rejon miasta charakteryzują korzystne warunki solarne. Wskaźniki - średnie dzienne usłonecznienie, suma promieniowania słonecznego, średnioroczne usłonecznienie względne - osiągają tutaj wartości zbliżone do najwyższych wartości krajowych,
- sprzyjające są również warunki termiczne - przy wysokim wskaźniku termicznym (jak wyżej), stosunkowo długim okresie wegetacyjnym (214 dni), także długim okresem bezmroźnym (231 dni) oraz średnich w skali kraju temperaturach dla letnich i zimowych okresów,
- miasto ma korzystne warunki biometeorologiczne przy wartościach wskaźnika mniejszych od 2,0 (charakterystycznym dla klimatu suchego);
- niekorzystnym z punktu widzenia potrzeb gospodarki rolniczej jest niedostateczna wielkość i częstotliwość opadów atmosferycznych (wielkości w tabeli),
- wysoka wartość rocznej sumy parowania terenowego może być przyczyną występowania okresów posusznych, szczególnie dokuczliwych w okresie wegetacyjnym.
- tereny zabudowy, o silnie zmienionych warunkach klimatycznych - o podwyższonej temperaturze i utrudnionym przewietrzaniu. Dotyczy to większości obszarów zabudowy miejskiej, z wyłączeniem takich terenów położonych peryferyjnie w stosunku do centrum miasta,
- tereny dolin rzecznych Łupi, Rawki i Pisi oraz innych cieków bez nazwy, także nielicznych zagłębień bezodpływowych w terenach rolnych - charakteryzujące się niekorzystnymi warunkami wilgotnościowymi (wynikłymi z płytkiego zalegania wód gruntowych), z dużym prawdopodobieństwem występowania przygruntowych przymrozków oraz zjawiska inwersji temperatury, częstym zaleganiem chłodnego i wilgotnego powietrza oraz mgieł,
- tereny przyleśne znajdujące się w północnej części miasta na styku z Puszczą Bolimowską, w części północno - wschodniej na styku z terenami leśnymi wsi Pamiętna i Strobów oraz w części zachodniej na styku z terenami Lasu Zwierzynieckiego. Klimat tych terenów charakteryzuje się podwyższoną wilgotnością, większą zacisnością i zmniejszoną amplitudą dobową temperatury,
- tereny otwarte miasta o dobrych warunkach termicznych, wilgotnościowych oraz solarnych, także dostatecznie przewietrzane. Są to pozostałe tereny miasta (niezabudowane lub z zabudową rozproszoną), peryferyjnie położone w stosunku do istniejącej zabudowy miejskiej.

Obszar opracowania w znacznej części jest zabudowany i charakteryzuje się przekształconymi warunkami klimatycznymi – podwyższoną temperaturą i utrudnionym przewietrzaniem.

Tereny wolne od zabudowy w tym ogród działkowy charakteryzują się dobrymi warunkami klimatycznymi położone poza zasięgiem okresowego zalegania zimnego i wilgotnego powietrza. Dobre warunki wietrzne, wilgotnościowe i solarne.

Rys. 7. Fragment „Mapy klimatu lokalnego” z opracowania ekofizjograficznego sporządzonego na potrzeby Zmiany SUIKZP Skierniewic.

Kolorem pomarańczowym zaznaczono tereny charakteryzujące się dobrymi warunkami klimatycznymi. Tereny pozbawione koloru to obszary zabudowane o przekształconych warunkach klimatycznych – podwyższonej temperaturze i utrudnionym przewietrzaniu. Strzałkami zaznaczono kierunek wpływu chłodnego i wilgotnego powietrza oraz ich zapory.

Tereny zakreskowane to zakłady przemysłowe i komunalne.

Czerwoną linią przerywaną zaznaczono orientacyjne granice obszaru opracowania.

4. Warunki glebowe

Na terenie miasta przeważają gleby powstałe z glin zwałowych. Należą one do typu gleb brunatnych i bielcowych. Zaliczane są do klasy IIIa i IV b. W południowo-zachodnim i północno-wschodnim obszarze miasta występują gleby brunatne wylugowane, rdzawe, bielcowe i czarne ziemie zdegradowane powstałe na utworach piaszczystych pochodzenia aluwialnego i rzeczno-piaskach luźnych i słabogliniastych. Zaliczane są do klasy V i VI. W dolinach rzecznych oraz na terenach o płytkim zwierciadle wód podziemnych wytworzyły się piaski, pyły, torfy, mursze, utwory mułowo-torfowe, zaliczane do grupy czarnych ziem deluwialnych, mad, gleb murszowych i murszowatych.

Na terenach rolniczych przeważają gleby bielcowe oraz rdzawe uprawne i brunatne uprawne. Zajmują one 41,4% powierzchni miasta. Nie występują tu gleby klasy I i II, które są najbardziej przydatne pod uprawy. Najwięcej jest gleb klasy IV, występujących w rejonie ulic: Zwierzynieckiej, Kościuszki, Przemysłowej oraz na północny-zachód od ulicy Armii Krajowej. Gleby klasy III, kompleksu pszenno-żytniego lub żytniego bardzo dobrego, występują

między ulicą Kątną i Sobieskiego. Gleb klasy V i VI jest stosunkowo niewiele. Są to gleby kompleksu żynnego słabego i żynnego najslabszego. Leżą przede wszystkim w południowej części miasta oraz w części północno-zachodniej.

W obrębie obszaru opracowania w znaczącej części grunty nie zostały sklasyfikowane ze względu na ich zabudowę. W terenie niezabudowanym występują gleby utworzone z glin. Charakteryzują się płytkim spiaszczeniem warstwy powierzchniowej (najczęściej są to piaski gliniaste mocne, piaski gliniaste lekkie naglinowe). Stosunki gruntowo-wodne są właściwe, dość strukturalne, słabo kwaśne i kwaśne. W klasyfikacji bonitacyjnej jest to III b (lokalnie IV a) klasa gruntów ornych. Gleby orne średnio dobre. Wchodzą one w skład kompleksów przydatności rolniczej gleb żytnich bardzo dobrych, pszennych dobrych. Nadają się również pod sady.

Grunty rolne, których mowa wyżej przeznaczone zostały na cele nierolnicze w poprzednich edycjach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wg nieobowiązujących już przepisów prawa podlegały one ochronie. Obecnie zgodnie z art. 5 b ustawy z dnia 10 października 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych przepisów ustawy dot. gruntów rolnych nie stosuje się, jeżeli znajdują się one w granicach administracyjnych miasta.

Rys. 8. Fragment mapy „Warunki glebowe” z opracowania ekofizjograficznego sporządzonego na potrzeby Zmiany SUiKZP Skierniewic.

Kolorem pomarańczowym zaznaczono grunty orne klasy III b (lokalnie IV a).

Pozostałe grunty nie sklasyfikowane.

Czerwoną linią przerywaną zaznaczono orientacyjne granice obszaru opracowania.

5. Warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne

Miasto Skierniewice leży w obrębie dwóch dużych jednostek hydrogeologicznych. Północno-wschodnia część znajduje się w obrębie regionu Mazowieckiego, część południowo-zachodnia w obrębie regionu Kutnowskiego.

W obu regionach znaczącą rolę odgrywają wody podziemne w utworach czwartorzędowych. Występowanie czwartorzędowych warstw wodonośnych charakteryzuje się dużym

zróznicowaniem w ułożeniu poziomym warstw i w profilu pionowym.

Obszar miasta Skierniewice, według podziału hydroregionalnego Polski, położony jest w południowo - zachodnim krańcu Regionu Południowomazowieckiego, należącego do zachodniej części Makroregionu Wschodniego Niżu Polskiego. Region ten cechuje się występowaniem trzech głównych, użytkowych pięter wodonośnych wód słodkich:

- piętra dolno-kredowego i górnokredowego,
- piętra trzeciorzędowego, oligoceńskiego - mioceńskiego,
- piętra czwartorzędowego.

Warstwa wód dolnokredowych waha się 425 do 456 m p.p.t., a jej miąższość zawiera się w przedziale od 54 do 199 m. Wody tej warstwy znajdują się pod znacznym ciśnieniem hydrostatycznym. Są słaboalkaliczne i średniotwarde. Zawartość żelaza przekracza normę, natomiast pozostałe składniki fizykochemiczne i bakteriologiczne są w normie. Warstwa wód górnokredowych znajduje się na głębokości od 91 do 104 m p.p.t. Jej miąższość waha się od 156 do 206 m. Wydajność ujęć tych wód ciągle maleje z powodu słabego uszczelinowienia wapieni górnokredowych oraz słabego zasilania warstwy wodonośnej. Jakość tych wód jest podobna do jakości wód dolnokredowych.

Warstwa wód trzeciorzędowych ma dwa różniące się od siebie poziomy wodonośne: oligoceński i mioceński. Dominuje poziom mioceński, którego zwierciadło ustabilizowało się na głębokości od 6 do 29 m p.p.t. Ich jakość nie jest najlepsza, zawierają duże ilości żelaza, domieszkę pyłów węgla brunatnego. Są mętne.

Warstwa wód czwartorzędowych wykazuje duże zróznicowanie, zarówno w ułożeniu poziomym warstw, jak i w profilu pionowym. Na terenie miasta, do głębokości 50,0 m p.p.t., mogą występować 3 poziomy wodonośne:

- nadmorenowy, zdefiniowany jako I poziom wodonośny czwartorzędu, o nieciągłym zwierciadle swobodnym, płytkiej strefie wodonośnej, jej głębokość nie przekracza 5-6 m p.p.t.. eksploatowana głównie przez studnie kopane
- śródmorenowy, zdefiniowany jako II poziom wodonośny czwartorzędu, o naporowym zwierciadle o niskim ciśnieniu piezometrycznym
- podmorenowy, zdefiniowany jako III poziom wodonośny czwartorzędu, o zróznicowanej miąższości wahającej się od paru do kilkudziesięciu metrów. Zwierciadło wody stabilizuje się na głębokości od 0,5 m do kilkunastu metrów p.p.t. Stan czystości nie budzi zastrzeżeń, jednak z powodu dużej mętności, podwyższonej zawartości żelaza, manganu i barwy, woda wymaga uzdatniania.

Obszar opracowania

Obszar wysoczyzny zbudowany z utworów trudno-przepuszczalnych (glin). Woda gruntowa występuje w przewarstwieniach lub soczewkach piaszczysto-żwirowych wśród glin, w którym nie zaobserwowano sączeń do głębokości 4,5 m lub bardzo nieliczne.

Studnie kopane czerpią wodę przeważnie z głębokości 5,5-9,0 m p.p.t.

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrologicznym (według podziału hydroregionalnego Polski, stosowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie) teren miasta położony jest w południowo - zachodnim krańcu Regionu Południowo-mazowieckiego, położonego w zachodniej części Makroregionu Wschodniego Niżu Polskiego.

Przez teren miasta prowadzą trzy działy wodne III-go rzędu pomiędzy zlewniami rzek: Rawki, Łupi i Pisi – Zwierzyniec. Te trzy naturalne ciek wodne stanowią podstawowy układ hydrograficzny miasta. Ich przebiegi zachowują kierunek: południe na północny-zachód. Rzeki te są prawobrzeżnymi dopływami Bzury. Uzupełnieniem rzek są nieliczne ciek bezimienne - głównie rowy melioracyjne i zbiornik retencyjny „Zadębie” zasilany przepływowo przez rzekę Łupię.

Całkowita długość rzeki Łupi wynosi 50 km, z czego w Skierniewicach płynie na odcinku 7 km. W środkowym biegu tej rzeki utworzono zbiornik retencyjny pod nazwą „Zalew Zadębie”. Utworzony na rzece sztuczny zbiornik jest zbiornikiem przepływowym o długości

2,09 km, przy normalnym poziomie piętrzenia na rzędnej 121,0 m n.p.m. Funkcjonowanie zbiornika ogranicza do minimum zagrożenie powodziowe. Rzeka wraz z dopływami i rowami melioracyjnymi odbiera wody powierzchniowe z 2/3 powierzchni miasta. Dla terenów przyrzecznych ważne jest funkcjonowanie doliny rzeki, która zbiera wody powierzchniowe. W terenach zurbanizowanych (również w obszarze opracowania) wody opadowe zbierane są w system kanalizacji deszczowej i odprowadzane do rzeki Łupi.

Obszar opracowania (zachodnia granica obszaru) oddalony jest od rzeki ok. 600 m, w linii prostej w kierunku na zachód.

We wschodniej części miasta przepływa rzeka Rawka. Stanowi ona prawy, największy dopływ Bzury. Rzeka ma ok. 97 km długości, a jej dorzecze obejmuje obszar 1192 km². Rawka powstaje z połączenia dwóch cieków źródłowych znajdujących się ok. 5 km na wschód od Kuluszek. Wpada do Bzury między Łowiczem a Sochaczewem. Średni przepływ rzeki przy ujściu wynosi ok. 5,3 m³/s, a maksymalna rozpiętość wahań stanów wód to 2,8 m. Rawka jest zachowaną w naturalnym stanie typową rzeką niziną średniej wielkości i dlatego koryto rzeki zostało objęte ochroną rezerwatową od źródeł aż do ujścia – rezerwat przyrody Rawka, ponadto chronione są fragmenty doliny i skarpy bardziej oddalone od obecnego koryta – rezerваты Kopanicha i Ruda Chlebacz. Rzeka od Starej Rawy do Bolimowa płynie przez Bolimowski Park Krajobrazowy. Wzdłuż rzeki utworzono Obszar Natura 2000 pn. „Dolina Rawki”.

W regionie łódzkim zasoby wód powierzchniowych są stosunkowo niewielkie ze względu na położenie województwa na granicy wododziału Wisły i Odry. Pomimo zróżnicowania hydrograficznego obszar zagrożony jest deficytem wód powierzchniowych. Największym deficytem wód z ujęć powierzchniowych dotknięta jest północna część województwa, w miasto Skierniewice. Ilość wód podziemnych w regionie łódzkim szacuje się na blisko 8% ogólnych zasobów kraju, jednak zbiorniki wód podziemnych rozmieszczone są nierównomiernie.

Zasady przeprowadzania oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych przez służby WIOŚ w Łodzi.

Uzyskane, na podstawie prowadzonego w 2017 roku monitoringu, wyniki badań pozwoliły na sporządzenie klasyfikacji elementów jakości wód, stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz na oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Oceny przeprowadzono na podstawie rozporządzenia MŚ z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1187). Dodatkowo uwzględniono zasady określone szczegółowo w opracowanych przez GIOŚ wytycznych dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska do przeprowadzenia oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych (GIOŚ, 2018). Przeprowadzono kolejno klasyfikację poszczególnych elementów jakości wód powierzchniowych (elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych, chemicznych), klasyfikację stanu/potencjału ekologicznego, klasyfikację stanu chemicznego oraz ocenę stanu badanych jednolitych części wód powierzchniowych.

Badania wód (jednolitych części wód powierzchniowych) rzeki Łupi (Skierniewki), na odcinku od dopływu spod Dębowej Góry do ujścia (punkt pomiarowo-kontrolny Skierniewka – Mysłaków) przeprowadzone w 2017 r. przez służby WIOŚ wykazały iż:

- stan /potencjał ekologiczny JCWP – w 2017 r. - nie badano (w 2015 r. był umiarkowany),
- stan chemiczny - poniżej dobrego (w 2015 r. był dobry),

Badania dot. jakości wody w rzece (punkty pomiarowe w Mysłakowie) wykazały, że wody te mają zły stan wód (w poprzednich latach osiągały umiarkowany stan ekologiczny).

Badania wód (jednolitych części wód powierzchniowych) rzeki Rawki na odcinku od Białki do Korabiewki bez Korabiewki (punkt pomiarowo-kontrolny Rawka - Budy Grabskie)

przeprowadzone w 2017 r. przez służby WIOŚ wykazały:

- stan /potencjał ekologiczny JCWP w 2017 r. - nie badano (w 2015 r. był poniżej stanu dobrego,
- stan chemiczny – poniżej dobrego (w 2015 r. odnotowano - poniżej stanu dobrego (PSD).

Potencjał ekologiczny JCWP – nie prowadzono badań

Stan chemiczny

Wśród badanych wskaźników monitorowanych w tkankach biologicznych najczęstsze przekroczenia zostały odnotowane dla: difenyloterów bromowanych, rtęci i jej związków, heptachloru. Natomiast spośród wskaźników badanych w wodzie odnotowano przekroczenia stężenia maksymalnego i średniorocznego fluorantenu, stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu oraz stężeń maksymalnych benzo(g,h,i)perylenu.

Benzo(g,h,i)perylene i indeno(1,2,3-cd)piren są emitowane podczas podgrzewania bądź spalania związków organicznych. Źródłem ich emisji są procesy spalania paliw w domach, samochodach, ciepłowniach, elektrowniach i zakładach produkcyjnych. Związki te wchodzi w skład asfaltów, materia- łów izolacyjnych, lakierów, lepików i są emitowane do środowiska w trakcie ich tworzenia, nakładania i eksploatacji. Są to niebezpieczne substancje, posiadające właściwości kancerogenne i teratogenne.

Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

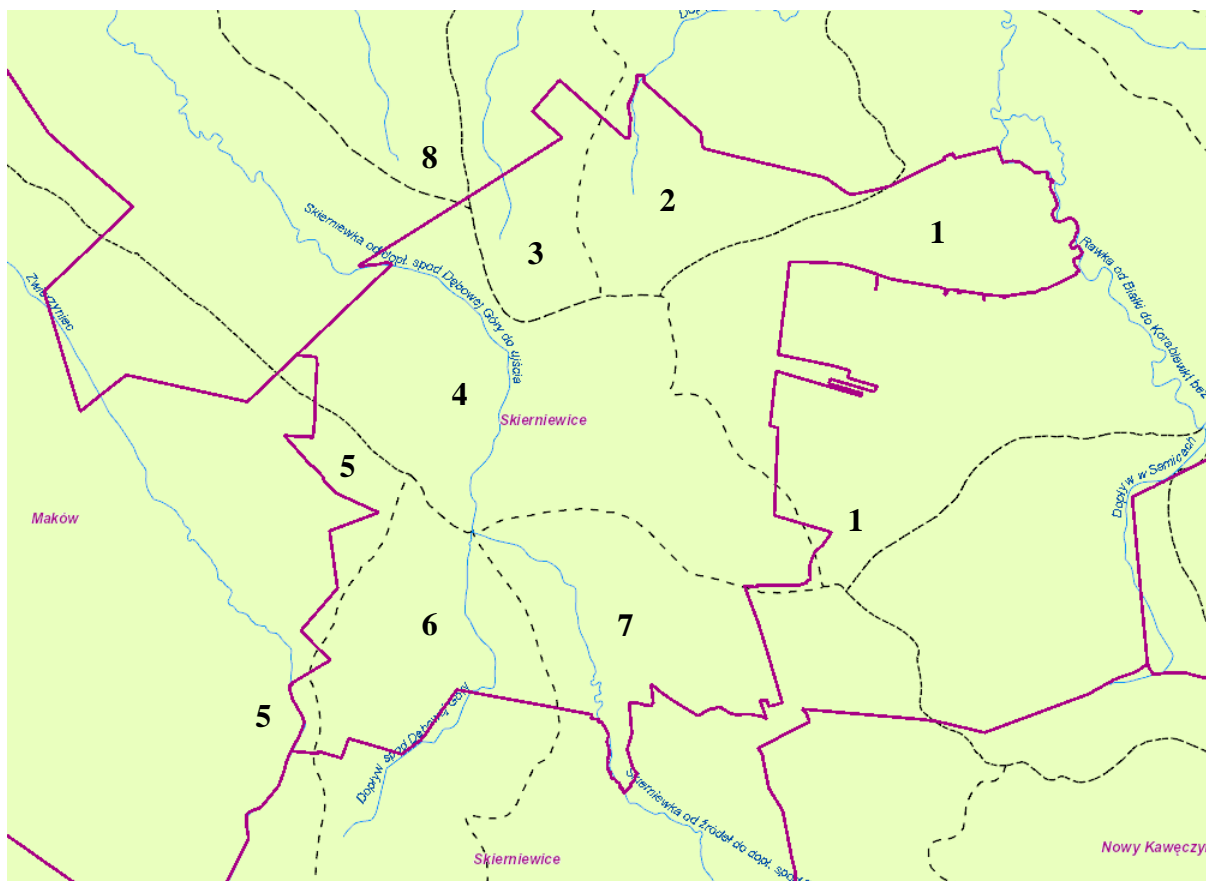
Stan jednolitej części wody określa się dla wód przebadanych zarówno pod względem ekologicznym, jak i chemicznym. Równoważnym elementem oceny stanu jest spełnienie dodatkowych wymogów obszarów chronionych, ale ich ocena w roku 2017 nie leży w gestii WIOŚ. Ze względu na decydującą rolę elementu o klasyfikacji najniższej nadano stan zły jednolitym częściom wód, w których brakowało oceny stanu/potencjału ekologicznego lub stanu chemicznego, ale pozostałe elementy wskazywały na stan poniżej dobrego.

O złej ocenie jednolitych części wód powierzchniowych w większości wypadków zadecydowała ocena stanu/potencjału ekologicznego, w dużej mierze – ocena elementów biologicznych. Reakcja organizmów żywych w sposób kompleksowy oddaje wpływ wszystkich oddziałujących na jcwp zakłóceń oraz interakcji. Niekorzystne warunki tlenowe oraz występowanie dużych stężeń substancji biogenych powodują eutrofizację, negatywnie oddziałują na organizmy żywe i skutkują obniżeniem oceny stanu/potencjału ekologicznego. Ocena chemiczna potwierdziła zły stan wód badanych jcwp.

Obszar miasta Skierniewice znajduje się w dorzeczu rzeki Wisły i swoimi granicami obejmuje osiem jednolitych części wód powierzchniowych:

L.p.	kod JCWP	nazwa JCWP	całk. pow. (km ²)	typologia JCWP
1	RW200019272693	Rawka od Białki do Korabiewki bez Korabiewki	94,7	19
2	RW200017272692	Dopływ z Sewitut	12,65	17
3	RW20001727259929	Dopływ spod Skierniewic	44,73	17
4	RW2000192725899	Skierniewka od dopł. spod Dębowej Góry do ujścia	66,28	19
5	RW200017272569	Zwierzyniec	146,92	17
6	RW200017272588	Dopływ spod Dębowej Góry	11,04	17
7	RW2000172725879	Skierniewka od źródeł do dopł. spod Dębowej Góry	274,1	17
8	RW2000172725929	Dopływ z Nieborowa	94,7	17

Rozmieszczenie wymienionych w powyższej tabeli poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych w granicach miasta przedstawiono na rysunku poniżej.

Rys.1. Jednolite części wód powierzchniowych w granicach miasta Skierniewice – numeracja JCWP według tabeli.

Obszar opracowania

Obszar opracowania znajduje się w granicach JCWP (4) Skiermiewka dopływ spod Dębowej Góry do ujścia – kod RW2000192725899.

W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (program wodno-środowiskowy kraju) oceniono stan obszaru JCWP (4) jako zły i oceniono ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych jako zagrożony, ze względu na wpływ działalności antropogenicznej, który generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.

Stan chemiczny oceniono jako - poniżej dobrego.

Na terenie objętym opracowaniem ani w jego pobliżu nie występują wody powierzchniowe.

W obrębie obszaru opracowania przebiega rów melioracyjny zasilający wody rzeki Rawki. Jest on ważnym elementem w strukturze miasta wchodzącym w skład miejskiej sieci kanalizacji deszczowej tj. układu odprowadzania wód deszczowych z obszaru planu i terenów znajdujących się w sąsiedztwie. Ze względu na rolę jaką pełni należy go bezwzględnie zachować z możliwością przykrycia i skanalizowania. Obecnie jest on w części skanalizowany.

Obszar opracowania znajduje się poza zasięgiem obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, o których mowa w art. 88d ust. 2, pkt 1 i 2 ustawy Prawo wodne, na podstawie map ryzyka powodziowego i map zagrożenia powodziowego, tj. w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie raz na sto lat ($Q=1\%$) i raz na 10 lat ($Q=10\%$) rzeki Rawki i Łupi, a także poza obszarem na którym prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat - poza obszarem na którym istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego (Q

= 0,2 %). Dane na podstawie – hydroportal KZGW pod adresem <http://mapy>. Arkusz M-34-5-A-b-2.

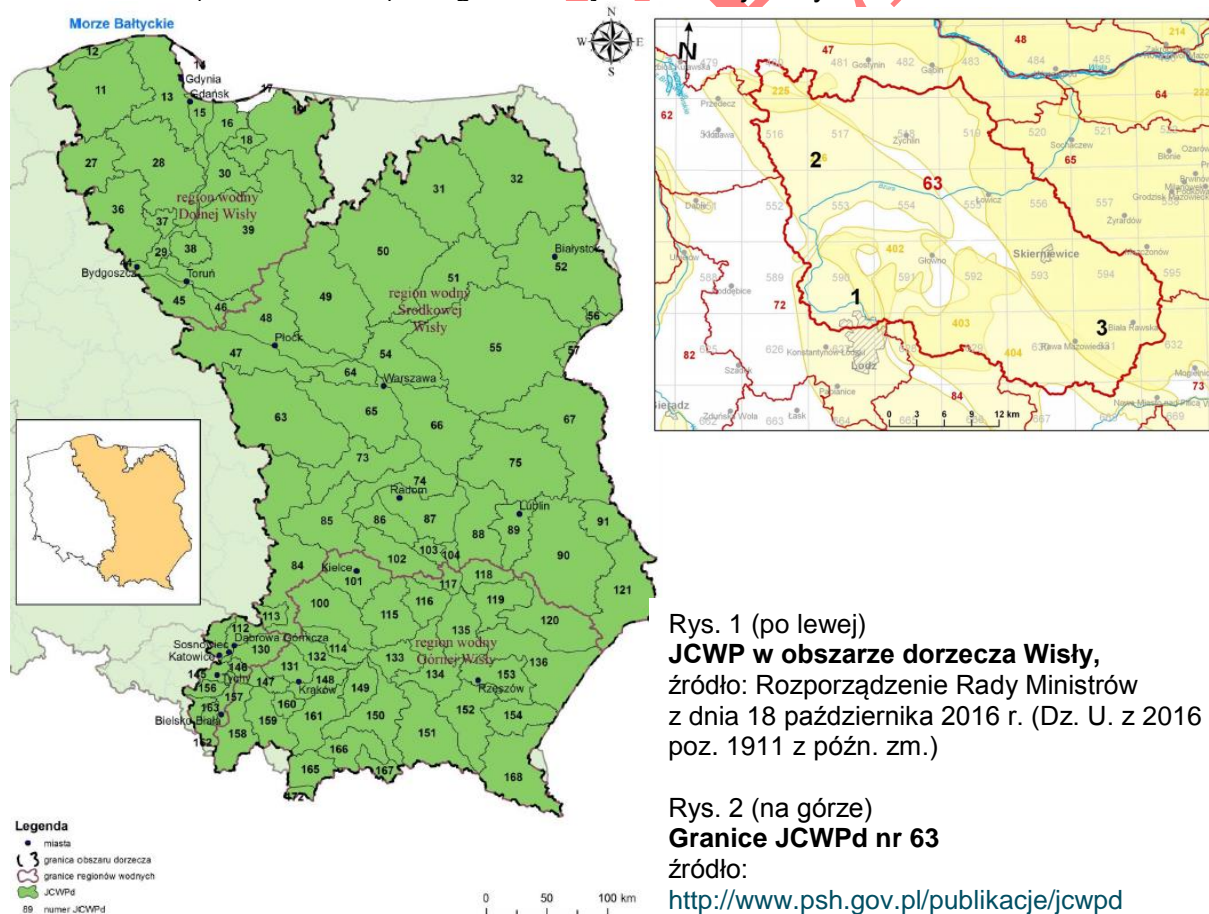
Zgodnie z powyższym nie zachodzi potrzeba uwzględnienia w projekcie planu ustaleń dotyczących zakazów i ograniczeń w użytkowaniu przedmiotowych obszarów, jakie obowiązują na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z art. 88 I ust. 1 ustawy Prawo wodne.

Wody podziemne

Zgodnie z definicją podaną w Ramowej Dyrektywie Wodnej, jednolite części wód podziemnych (groundwater bodies) obejmują te wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Znaczący przepływ wód podziemnych wg ww. Dyrektywy jest to taki przepływ, którego nie osiągnięcie na granicy JCWPd z wodami powierzchniowymi lub z ekosystemem lądowym powodowałoby znaczące pogorszenie ekologicznej lub chemicznej jakości wód powierzchniowych lub znaczną szkodę dla bezpośrednio zależnego od wód podziemnych ekosystemu lądowego. Pobór wód podziemnych znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę do spożycia jest to pobór wynoszący średnio ponad 10 m³/d albo pobór zaopatrujący co najmniej 50 osób.

Obszar miasta Skierniewice znajduje się w obszarze jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 63 (PLGW200063) – region wodny Środkowej Wisły.

Rys. 1 (po lewej)
JCWP w obszarze dorzecza Wisły,
źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 poz. 1911 z późn. zm.)

Rys. 2 (na górze)
Granice JCWPd nr 63
źródło:
<http://www.psh.gov.pl/publikacje/jcwpd>

Zgodnie z charakterystyką obszaru umieszczoną na stronie internetowej Państwowej Służby Hydrogeologicznej JCWPd nr 63 posiada na zdecydowanej większości jeden lub dwa poziomy wodonośne czwartorzędowe. Wykształcony jest również lokalnie poziom mioceński i kredowy. Ponadto powszechnie występują wodonośne utwory jurajskie będące

w bezpośredniej więzi hydraulicznej z poziomami młodszymi. Z kolei generalnie poziom kredowy nie wykazuje bezpośredniej więzi hydraulicznej z wodonośnymi utworami czwartorzędowymi lub mioceńskimi. Cecha szczególna: duża niejednorodność stratygraficzna poziomów wodonośnych.

Zgodnie z art. 38e ust. 1 ustawy – Prawo wodne celem środowiskowym dla Jednolitych Części Wód Podziemnych jest:

- 1) zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- 2) zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- 3) ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewniani między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Prowadzony monitoring jakości wód podziemnych w zakresie oceny Jednolitych Części Wód Podziemnych wskazuje, iż stan ilościowy i stan chemiczny tego obszaru jest dobry.

W obrębie obszaru opracowania nie występują udokumentowane ujęcia wód podziemnych (informacja uzyskana w Wojewódzkim Archiwum Geologicznym, wizyta w dniu 16.07.2019 r.). W sąsiedztwie obszaru opracowania od strony zachodniej istnieje pięć nieczynnych studni.

Ocenę stanu jakości oraz zasobów ilościowych wód podziemnych w Skierniewicach dokonano w oparciu o badania prowadzone w ramach monitoringu regionalnego (zostały one opublikowane w Raporcie o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2010 r.). Na terenie miasta badaniom poddano dwie studnie (dwa punkty pomiarowo-kontrolne znajdują się w parku miejskim i przy ul. Łącznej). Próby wody z poszczególnych studni pobrano raz w roku. Obydwie studnie charakteryzowały się dobrą jakością i należały do klasy II. Jak wynika z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896) za podstawę oceny klas jakości wód przyjęto graniczne wartości określonej grupy wskaźników. Wody należące do klasy II to wody dobrej jakości. Wartości wskaźników jakości wody nie wskazują na oddziaływania antropogeniczne. Wskaźniki jakości wody, z wyjątkiem żelaza, nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Wartości wskaźników jakości wody oznaczone dla istniejących ujęć komunalnych na terenie miasta nie wskazują na oddziaływania antropogeniczne. Wskaźniki jakości wody, z wyjątkiem żelaza i manganu nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W obszarach opracowania nie znajdują się ujęcia wód.

Badania wód podziemnych prowadzone w ramach krajowego i regionalnego monitoringu w 2014 r. (Raport o stanie środowiska w woj. łódzkim w 2015 r.) nie obejmowały punktów pomiarowych znajdujących się na terenie miasta Skierniewice. Najbliżej znajdującymi się punktami, które objęto monitoringiem krajowym znajdowały się na terenie Nowego Kawęczyna (gm. Nowy Kawęczyn) i Prus (gmina Głuchów). Badane wody podziemne w Nowym Kawęczynie, pochodzące z poziomu wodonośnego - trzeciorzędu występowały w II klasie czystości. Badane wody podziemne w Prusach pochodzące z poziomu wodonośnego – czwartorzędu, występowały w III klasie czystości.

Jak wynika z „Raportu o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2015 r.” przeprowadzone w 2014 r. analizy nie wykazały występowania w badanych ujęciach wody niezadawalającej jakości (IV klasa) oraz wody złej jakości (V klasa). W 2017 r. nie prowadzono badań.

Cały obszar miasta Skierniewice znajduje się w obrębie południowej części geotermalnego subbasenu grudziądzko - warszawskiego. Na terenie miasta stwierdzono występowanie wód geotermalnych o temperaturze ok. 680C. Do bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wpisano złożę wód termalnych „Skierniewice”.

Wykorzystanie wód termalnych w rejonie Skierniewic możliwe jest w systemie dubletu otworów - otwór eksploatacyjny i otwór chłonny GT-1 i GT-2. Znajdują się one na północnych obrzeżach miasta, w sąsiedztwie ulic: Sobieskiego i Rybickiego. Odległość

między tymi odwiertami wynosi ok. 1 km. Odwierty zlokalizowane są na terenach rolniczych stanowiących własność Skarbu Państwa. W bezpośrednim otoczeniu odwiertów znajdują się: tereny rolnicze otwarte i z uprawami pod osłonami, tereny z zabudową produkcyjną i usługową, tereny z zabudową mieszkaniową jednorodziną (osiedle „Mazowiecka”).

Odwierty wód geotermalnych od wschodniej granicy obszaru opracowania znajdują się w odległości ok. 2 km (jeden w odległości 1 909,0 m, drugi 1699,0 m), w linii prostej w kierunku na wschód.

Dotychczas nie ustanowiono stref ochronnych dla ujęć wód geotermalnych, podobnie jak nie określono granic obszaru górniczego i terenu górniczego dla tej kopaliny.

6. Zasoby przyrodnicze, walory krajobrazowe i ich ochrona prawna

Pod względem klasyfikacji geobotanicznej J. M. Matuszkiewicza teren objęty niniejszą analizą znajduje się w południowo-zachodniej części krainy Południowomazowiecko-Podlaskiej w okręgu Łowicko-Warszawskim. Potencjalną roślinnością tego obszaru są bory mieszane i grądy odmiany mazowiecko - podlaskiej.

Obszar miasta jest silnie przekształcony antropogenicznie. Sprzyja to zanikowi roślinności naturalnej, która na obrzeżach miasta przyjmuje formy głównie lasów mieszanych świeżych i grądów.

Naturalnym krajobrazem dla obszaru opracowania i terenów przyległych tj. krajobrazami identyfikowanymi i typowanymi na podstawie cech przyrodniczych jest krajobraz klasy krajobrazu nizinnego, rodzaju równinnego i falistego gatunku krajobrazów peryglacialnych – symbol I.A.3.

Walory krajobrazowe są pochodną czynników naturalnych takich jak: ukształtowanie terenu, obecność cieków oraz zieleni miejskiej, obecność terenów zalesionych oraz działalność człowieka, która często bardzo znacznie je zmodyfikowała.

Teren miasta stanowi północno-wschodni fragment wysoczyzny postglacialnej, która od północy opada ku Równinie Łowicko-Błońskiej, a od strony północno-wschodniej poprzez rzekę Rawkę graniczy z obszarem Wysoczyzny Rawskiej.

Miasto ulokowane jest na płaskiej wysoczyźnie morenowej, której rzeźbę urozmaicają doliny rzek spływających do Bzury z Wzniesień Południowo-mazowieckich: Rawki, Łupi i Pisi. Równina na której położone jest miasto przedstawia płaski poziom denudacyjny, z wysokościami bezwzględными od 85 do 140 m. Rzeźba terenu wraz z zielenią, która jej nieodłącznie towarzyszy, powinna stanowić główny szkielet systemu przyrodniczego miasta, powiązanego z funkcją rekreacji i wypoczynku dla jego mieszkańców. Rzeźba terenu jest najbardziej trwałym elementem środowiska naturalnego, jednak jej wpływ na oblicze urbanistyczno-architektoniczne miasta jest znacznie zaniżony i dla współczesnego miasta niewystarczający.

Warunki naturalne Skierniewic, typowe dla Niziny Środkowomazowieckiej charakteryzują małą zmienność hipsometryczną i niewielki udział powierzchni leśnych. Istotnym elementem krajobrazu jest również woda. Układ hydrograficzny w znacznym stopniu określa istniejący i potencjalny krajobraz miasta. Sieć hydrograficzna charakteryzuje się znaczną ilością niewielkich cieków o niedużych przepływach. Obszar Skierniewic posiada szczególnie dużych zasobów wodnych – należy uznać go wręcz za ubogi w wody powierzchniowe. Wpływa na to przede wszystkim niewielka ilość dużych cieków prowadzących znaczące wody jak też brak większych naturalnych zbiorników. Wody stanowią nierozzerwalny element systemu terenów biologicznie czynnych, podnosząc jego potencjał przyrodniczy i krajobrazowy. Powiązanie cieków i zbiorników wodnych z układem i obiektami terenów zieleni (terenów biologicznie czynnych) stanowi szkielet kompozycji przyrodniczej miasta. Powinien on, jak komunikacja, tworzyć w mieście zwarty system funkcjonalno-przestrzenny, a jego potencjał krajobrazowy (trwałość systemu) mógłby zostać zwiększony poprzez jego wpisanie w naturalną rzeźbę terenu.

Układ przestrzenny terenów zieleni w Skierniewicach ukształtowany został w historycznym rozwoju miasta na bazie istniejących warunków fizjograficznych. Porównać go można do układu pasmowo - plamowego. Funkcjonujący układ zieleni jest wynikiem koncentracji

większości terenów zieleni wzdłuż doliny rzeki Łupi. Tworzone w ostatnich latach inne formy struktury terenów zieleni to głównie zieleńce związane z rozbudową osiedli mieszkaniowych z zabudową jednorodzinną i wielorodzinną. Dolina rzeki Łupi stanowi główną oś dotychczasowego układu przestrzennego zieleni. System zieleni w Skierniewicach opiera się na dolinie tej rzeki w powiązaniu z ciągami zieleni przyulicznej, parkiem, z rozproszonymi na terenie miasta zieleńcami, zielenią na cmentarzach i ogrodach działkowych terenami niezainwestowanymi oraz kompleksami leśnymi znajdującymi się na obrzeżach miasta w części północnej (Bolimowski Park Krajobrazowy), w części zachodniej Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy pn. „Zwierzyniec Królewski” i niewielkim zespołem leśnym w części południowej miasta. Utrzymanie ciągłości przestrzennej terenów zieleni w obrębie miasta i terenów zewnętrznych ułatwia obecność doliny rzeki Rawki (rezerwat przyrody i Obszar Natura 2 000) na wschodzie miasta i Pisi na zachodzie w powiązaniu z ekosystemami łąkowymi, bagiennymi i leśnymi. Zieleń ta jednak ze względu na brak ciągłości nie stanowi jednolitego, zwarteo systemu. Inwentaryzacja zieleni przeprowadzona w 2006 r. oraz jej waloryzacja wykazały niejednokrotnie chaos i przypadkowość lokalizacji terenów zieleni w układzie przestrzennym miasta.

Tereny zieleni na obszarze Skierniewic zajmują łącznie ok. 225,38 ha co stanowi 6,57 % ogólnej powierzchni miasta. W ich skład wchodzi: park, zieleńce, obiekty sportowe, zieleń osiedlowa, zieleń przyuliczna, cmentarze, ogrody dydaktyczne (pola doświadczalne), zbiornik „Zadębie”. W powierzchni tej nie zawierają się ogrody przy zabudowie indywidualnej. Największą powierzchnię spośród terenów zieleni zajmują pola doświadczalne Instytutu Ogrodnictwa (uprawne pola doświadczalne i sady). Oprócz swojej funkcji dydaktycznej, stanowią one rezerwar terenów zieleni objętych ochroną przed zabudową miejską. Dominującą formą zieleni w mieście są ogrody działkowe, które zajmują 71,45 ha co stanowi 2,08 % ogólnej powierzchni terenów w mieście.

W ramach zieleni miejskiej stanowiącej jeden z najważniejszych elementów krajobrazu Skierniewic można wyróżnić tereny zieleni urządzonej, w tym;

- park, zieleńce, zieleń przyuliczna – są one powierzchniowo niewielkie i rozproszone na terenie miasta. Park pomimo swej odpowiedniej lokalizacji (usytuowany w bezpośredniej bliskości od centrum miasta) jest zaniedbany (nie wycinane samosiewy, drzewa i krzewy nie poddawane zabiegom pielęgnacyjnym i sanitarnym, znikoma ilość elementów małej architektury; ławek , koszy na śmieci),
- cmentarze gminne i parafialne; często pozbawione są prawidłowej konserwacji (nagrobki, drogi, ogrodzenia, miejsca gromadzenia odpadów, itp.) i pielęgnacji zwłaszcza zieleni. W większości cmentarzy nie wykorzystuje się ich potencjału kompozycyjnego i przestrzennego. Większość cmentarzy nie posiada żadnej, czytelnej kompozycji przestrzennej , która podkreślałaby charakter miejsca i jego znaczenie, porządkowała przestrzeń w sposób jasny i przejrzysty np. poprzez tworzenie czytelnego układu alei głównych (wyjątek stanowi cmentarz Św. Rocha, gdzie wyeksponowana jest aleja kasztanowcowa) w nawiązaniu do symboliki sakralnej w taki sposób, aby miejsca pochówku łączyły walory przestrzenne, kulturowe i przyrodnicze,
- ogrody działkowe i przydomowe; ich potencjał widokowy wzrasta, maleje natomiast funkcja produkcyjno-uprawowa. Pojawia się w nich coraz częściej trwała roślinność ozdobna (drzewa, krzewy, pnącza, byliny, trawy). W krajobrazie miasta należy je traktować jako tereny o funkcjach przyrodniczych jak i wypoczynkowych.
- lasy i zadrzewienia; stanowią jedynie 4,6 % powierzchni miasta. Nie są one przystosowane do właściwego pełnienia funkcji klimatycznej, ochronnej i rekreacyjno-wypoczynkowej. Dostosowanie lasów do ww. funkcji pozwoliłoby na lepszą ich ochronę przed różnorodną presją miasta. Na obszarze miasta i w bezpośrednim otoczeniu występują; lasy łęgowe budowane przez dąb, jesion lub wiąz, lasy mieszane świeże (kompleks lasu dębowo-sosnowego), sosnowy bór świeży i lokalnie na terenach podtapianych o umiarkowanym odpływie wody niewielkie płaty bagiennego lasu olszowego.

- pola uprawne; mają znaczący udział w krajobrazie szczególnie na obrzeżach miasta. Docelowo wymagają niedużego zadrzewienia zwłaszcza na styku z drogami intensywnego ruchu samochodowego czy kolejowego oraz w formie tzw. zadrzewień śródpolnych.
- tereny upraw polowych i tereny sadowniczo-ogrodnicze; mają znaczący udział zarówno w strukturze użytkowania gruntów miasta, stanowią one ok. 48 % powierzchni miasta, jak i w kształtowaniu walorów krajobrazowych.
- łąki i pastwiska; zlokalizowane są najczęściej na nisko położonych terenach o dużym potencjale wodnym, głównie w dolinie rzeki Rawki, (fragmentarycznie Łupi) i Pisi oraz na zapleczach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i siedliskowej znajdującej się głównie na obrzeżach miasta.

Większe tereny leśne znajdują się głównie na północnych i południowych obrzeżach miasta. Drzewostan dominujący to sosna, brzoza, olszyna. Zarządza nimi Nadleśnictwo Skierniewice oraz Prezydent Miasta Skierniewice. Ich powierzchnia wynosi 124,6 ha.

Rys. 10. Lasy na terenie miasta Skierniewice.

Źródło; Program Ochrony Środowiska Miasta Skierniewice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.

Tabela nr 6. Grunty leśne występujące na terenie miasta Skierniewice w roku 2015 [ha]

Ogółem (ha)	Grunty leśne miejskie ogółem (ha)	Grunty leśne kościołów i związków wyznaniowych (ha)	Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie lasów państwowych (ha)	Grunty leśne prywatne (ha)
127	31	1	19	76

Źródło; Program Ochrony Środowiska Miasta Skierniewice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.

Na terenie miasta Skierniewice przeważają grunty leśne prywatne, które stanowią 76 ha. Grunty leśne publiczne zajmują powierzchnię 31 ha.

Fragmenty poszczególnych działek porośnięte są lasem, który powstał na drodze procesów wtórnej sukcesji. Są to lasy sosnowo-dębowe-olszowe na siedlisku grądu niskiego serii ubogiej. Głównie bór świeży, w drzewostanie dominuje brzoza w II i III klasie wieku. Lokalnie ols w różnych klasach wieku.

Jest to siedlisko mało korzystne dla rekreacji z uwagi na wilgotność, lokalnie mroczność siedlisk. Lasy te mogą być wykorzystane dla niektórych form wypoczynku – zbieranie grzybów i turystyki pieszej.

W trybie ustaleń miejscowego planu ogólnego miasta Skierniewice (Uchwała Nr X/47/90 Rady Miejskiej w Skierniewicach z dnia 19 grudnia 1990 r. publ. Dz. Urz. Woj. skierniewickiego Nr 3 poz. 28), który obowiązywał do 31.12.2003 r. nastąpiła zmiana terenów leśnych na cele nieleśne. W związku z powyższym tereny leśne na terenie miasta uzyskały przywilej zabudowy.

Obszar opracowania znajduje się w centralnej części miasta. Na przestrzeni kilkudziesięciu lat został silnie przekształcony. O ile istniejący krajobraz mimo ingerencji antropogenicznej odpowiada generalnie określonemu wyżej typowi krajobrazu naturalnego, o tyle naturalny krajobraz roślinny jest przekształcony. W obszarze opracowanie nie zaobserwowano półnaturalnych czy naturalnych zbiorowisk roślinności.

W obrębie obszaru opracowania występuje zieleń ozdobna, która towarzyszy zabudowie mieszkaniowej i usługowej oraz obiektom publicznym. Znaczącym elementem jest zieleń występująca w pasach drogowych poszczególnych ulic. Zieleń towarzysząca ulicom stanowi również swoiste łączniki pomiędzy poszczególnymi obiektami stanowiącymi węzły ekologiczne w strukturze przestrzennej miasta. Charakterystycznym elementem dla Skierniewic jest zieleń przyuliczna ulic: Pomologicznej i Mikołaja Kopernika, którą na przełomie lat 60 i 70 ubiegłego wieku obsadzono ozdobnymi jabłoniąmi tzw. „rajskimi jabłuszkami”. Inicjatorem tych nasadzeń był prof. Pieniążek, zatrudniony w skierniewickim Instytucie Ogrodnictwa. Obecnie drzewa w pasach drogowych stanowią urokliwy element miasta. Poza tym zieleń ta pełni wiele funkcji o charakterze klimatyczno-zdrowotnym, wypoczynkowym, krajobrazowym i ochronnym. Ze względu na nienajlepszy stan zdrowotny poszczególnych drzew, przedmiotową zieleń należy systematycznie przebudowywać nawiązując do jej pierwotnego charakteru. Zadrzewienie występujące w pasie przyulicznym Alei Niepodległości nie mają jednolitego charakteru. Wprowadzono dwa gatunki roślin – lipę drobnolistną i platan klonolistny, co nie jest najlepszym rozwiązaniem przedmiotowego założenia zieleni. W analizowanym fragmencie ulicy Mszczonowskiej dominuje żywopłot z ligustru. Znacząca ilość drzew znajduje się na terenie stadionu miejskiego. W terenie pomiędzy hotelem a halą sportową rosną świerki kłujące, sosny pospolite i jałowce. Wiek drzew oceniam na ok. 30 lat. Przed kompleksem sportowym posadzono jabłonie, topole i wierzby. Pozostała zieleń znajduje się za boiskami sportowymi. Dominują: lipy drobnolistne i topole w wieku ok. 60 lat. Wokół kortów tenisowych rosną żywotniki w wieku ok. 15 lat.

Ważnym elementem spełniającym pozytywną rolę w urbanistyce i ekosystemie miasta są Rodzinne Ogrody Działkowe. W obrębie obszaru opracowania zajmują one znaczącą powierzchnię, bo ok. 3,2 ha. Szczególne znaczenie ROD polega na kształtowaniu środowiska, ochronie i zachowaniu składników przyrody, prowadzeniu i propagowaniu działalności ekologicznej oraz prowadzeniu szerokiej działalności na rzecz społeczności lokalnej śródmiejskie tereny zieleni odpowiednio urządzone i pielęgnowane, podkreślają atrakcyjność krajobrazu, tworzą klimat miasta i w zasadniczy sposób kształtują jego wizerunek.

W obrębie obszaru opracowania nie stwierdzono występowania stanowisk chronionych gatunków roślin ujętych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. i chronionych gatunków grzybów ujętych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów.

Nie zinwentaryzowano również siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty ujętych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia, jako obszary Natura 2 000 (załącznik do obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. (poz. 1713).

Pod względem regionalizacji faunistycznej A.S. Kostrowickiego zawartej w Atlasie RP teren znajduje się w centralnej części Okręgu Środkowopolskiego i w centralnej części podokręgu Wielkopolsko - Podlaskiego.

W obrębie analizowanego terenu nie prowadzono obserwacji i nie dokonano inwentaryzacji występującej tam fauny.

Oddziaływania antropogeniczne zdecydowały o nieznacznym zróżnicowaniu siedlisk w obrębie obszaru opracowania. Niewielka różnorodność biotopów przełożyła się na umiarkowane bogactwo różnorodności świata zwierząt.

Obszar opracowania położony jest w centrum miasta. Teren ten charakteryzuje się występowaniem typowej i pospolitej fauny. Występują tu zwierzęta związane ze środowiskiem miejskim i siedzibami ludzkimi - drobne gryzonie i owadożerne, zwierzęta domowe i zwierzęta tzw. „bezpieczne” psy, koty. Najliczniejszą grupę stanowią ptaki w tym:

- gawron - *Corvus frugilegus*,
- gołąb skalny - *Columba livia*,
- kawka - *Corvus monedula*,
- kos - *Turdus merula*,
- mazurek - *Passer montanus*,
- sikora bogatka - *Parus major*,
- skowronek - *Alauda arvensis*,
- sroka - *Pica pica*,
- szpak zwyczajny - *Sturnus vulgaris*,
- wróbel zwyczajny - *Passer domesticus*.

W ogrodach rodzinnych poza licznymi ptakami dominują zwierzęta bezkręgowce. Fauna bezkręgowców nie jest jednorodna. Reprezentują ją głównie ślimaki i stawonogi. Najczęściej spotyka się gatunki tzw. ślimaków oskorupionych z rodziny winniczkowatych. Ślimak winniczek (*Helix pomatia*) – objęty jest ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane przez 30 dni łącznie w danym roku, w okresie od dnia 20 kwietnia do dnia 31 maja, pozyskiwanie osobników o średnicy muszli większej niż 30 mm. Gatunek ten ujęty jest w Czerwonej Księdze Gatunków Zagrożonych Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów oraz zostały zaliczone do kategorii LC (*least concern*) – niskiego ryzyka. W trybie przepisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. jest on gatunkiem wymagającym ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2 000. Nie jest gatunkiem o znaczeniu priorytetowym. Najczęściej występującym gadem na terenie m.in. ogrodów jest zaskroniec *Natrix helvetica*. W Polsce najpospolitszy z węży. Objęty jest ochroną gatunkową częściową w trybie przepisów. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Gatunek ten ujęty jest w Czerwonej Księdze Gatunków Zagrożonych Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów. Został zaliczony do kategorii LC (*least concern*) – niskiego ryzyka.

Fauna ssaków reprezentowana jest przez gatunki preferujące różne typy środowisk. Zwierzęta kręgowce stanowią grupę mniej liczną w gatunki w porównaniu z fauną bezkręgowców. Uprawy w obrębie ogrodów przyciągają liczne gatunki gryzoni, takie jak: nornik polny *Microtus arvalis*, mysz polna *Apodemus agrarius*, nornica ruda *Clethrionomys glareolus* czy kret europejski (*Talpa europaea*). Nornica ruda (*Myodes glareolus*) jest jednym z drobniejszych gryzoni nornikowatych występujących w Polsce. W Polsce nie podlega ona ochronie prawnej. Kret europejski w Polsce objęty jest ochroną gatunkową częściową. Nie jest chroniony na terenie ogrodów, upraw ogrodniczych, szkółek, lotnisk, ziemnych konstrukcji hydrotechnicznych oraz obiektów sportowych. Gatunek ten ujęty jest w Czerwonej Księdze Gatunków Zagrożonych Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów. Został zaliczony do kategorii LC (*least concern*) – niskiego ryzyka. Z ssaków owadożernych poza kretem zaobserwowano jeża europejskiego (*Erinaceus europaeus*) oraz wiewiórkę pospolitą (*Sciurus vulgaris*). Jeż europejski (*Erinaceus europaeus*) w Polsce podlega ścisłej ochronie gatunkowej. Zalecana jest także dla niego ochrona czynna. Wiewiórka w Polsce od 2011 r. podlegała ochronie ścisłej, a od 2014 r. podlega ochronie częściowej Wyżej wymienione gatunki zwierząt ujęte są w Czerwonej

Księżde Gatunków Zagrożonych Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów oraz zostały zaliczone do kategorii LC (*least concern*) – niskiego ryzyka.

Obszary i obiekty prawnie chronione

Tereny wyróżniające się ze względu na wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, a także zróżnicowanie ekosystemów oraz potrzeby związane z turystyką i wypoczynkiem objęte zostały ochroną prawną w oparciu o przepisy ustawy o ochronie przyrody.

Należy do nich:

- Obszar Natura 2000 pn. „Dolina Rawki” wg Dyrektywy Siedliskowej o symbolu PHL 100015 (znajduje się na styku z granicą administracyjną miasta),
- rezerwat przyrody pn. „Rawka”,
- Bolimowski Park Krajobrazowy,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy pn. „Zwierzyniec Królewski”,
- Bolimowsko-Radziejowski Obszar Chronionego Krajobrazu z Doliną Środkowej Rawki,
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody.

Obszar opracowania znajdują się poza obszarami objętymi ochroną w trybie przepisów ustawy o ochronie przyrody.

Obszary chronione znajdują się w różnej odległości od obszaru opracowania:

- rezerwat przyrody pn. „Rawka – znajduje się w odległości ok. 5,3 km od wschodniej granicy obszaru opracowania,
- Bolimowski Park Krajobrazowy, znajduje się w odległości ok. 3,0 km od północnej granicy obszaru opracowania
- Bolimowsko-Radziejowski Obszar Chronionego Krajobrazu z Doliną Środkowej Rawki - znajduje się w odległości ok. 2,8 km od północnej granicy obszaru opracowania,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy pn. „Zwierzyniec Królewski” - znajduje się w odległości ok. 2,8 km od zachodniej granicy obszaru opracowania,
- Obszar Natura 2000 pn. „Dolina Rawki” wg Dyrektywy Siedliskowej o symbolu PHL 100015 (znajduje się na styku z granicą administracyjną miasta) w odległości ok. 5,3 km od wschodniej granicy obszaru opracowania.

Lokalizację obszaru opracowania względem obszarów chronionych w trybie przepisów ustawy o ochronie przyrody pokazano na załączniku nr 1 do niniejszego opracowania.

7. Różnorodność biologiczna

Różnorodność form wynika z przystosowania do zmienności czynników środowiska. Dzięki różnorodności przyroda może przetrwać zmiany. Wraz ze zmianą czynników środowiska część osobników, gatunków i ekosystemów ginie, część z nich ma jednak cechy, dzięki którym może przetrwać. Przekazując cechy korzystne kolejnym pokoleniom zapewnia przetrwanie gatunkowi. W procesie ewolucji przyroda wytwarza różnorodność i ją podtrzymuje - ciągle kształtują się nowe gatunki, a osobniki o nowych cechach i nowych kombinacjach cech zwiększają prawdopodobieństwo przetrwania gatunku w wypadku kolejnych zmian w środowisku.

Pod względem różnorodności biologicznej, miasto Skierniewice nie należy do obszarów znacznie zróżnicowanych. Różnorodność gatunkowa świata zwierząt i roślin najbogatsza jest w terenach przyrzecznych oraz leśnych, głównie są to tereny prawnie chronione w formie obszaru chronionego krajobrazu i parku krajobrazowego oraz zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Obszary zurbanizowane, w tym obszar opracowania charakteryzują się małą różnorodnością gatunkową, zarówno flory jak i fauny. Wśród roślin dominują gatunki ozdobne znajdujące się głównie w obszarach zabudowy mieszkaniowej i przy ciągach

komunikacyjnych i na terenie ogrodu działkowego. Bioróżnorodność zbiorowisk i siedlisk jest niewielka. Ubożenie bioróżnorodności wyraża się poprzez utratę siedlisk, wymieranie gatunków, zmniejszanie zróżnicowania genowego w populacjach.

Najbardziej podatne na wszelkie zmiany są gatunki roślin występujące na terenie ogrodu działkowego oraz zieleń ozdobna towarzysząca ciągom komunikacyjnym, obiektom użyteczności publicznej, zabudowie mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej. Dla zachowania właściwych cech wymagają one stałej ingerencji człowieka. Odznaczają się małą zdolnością do regeneracji. Małą wrażliwością na wszelkie zmiany. Dużą zdolnością do regeneracji charakteryzują się zbiorowiska roślinności ruderalnej. Zbiorowiska te są odporne i charakteryzujące się wysoką wytrzymałością.

8. Surowce mineralne

Cały obszar miasta Skierniewice znajduje się w obrębie południowej części geotermalnego subbasenu grudziądzko - warszawskiego. Na terenie miasta stwierdzono występowanie wód geotermalnych o temperaturze ok. 68°C. Do bilansu zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce wpisano złoża wód termalnych „Skierniewice GT-1 i GT-2”. W niewielkiej odległości (ok. 2 km w kierunku na wschód) od obszaru opracowania znajduje się złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej. Obecnie eksploatacja tego złoża jest zaniechana.

Wykorzystanie wód termalnych w rejonie Skierniewic możliwe jest w systemie dubletu otworów - otwór eksploatacyjny i otwór chłonny GT-1 i GT-2. Znajdują się one w obrębie obszaru opracowania - w sąsiedztwie ulic: Jana III Sobieskiego i Stanisława Rybickiego. Odległość między tymi odwiertami wynosi ok. 1 km.

Dotychczas nie ustanowiono stref ochronnych dla ujęć wód geotermalnych, podobnie jak nie określono granic obszaru górniczego i terenu górniczego dla tej kopaliny.

Na południe od obszaru opracowania znajdują się zasoby surowców ilastych ceramiki budowlanej (kod złoża w systemie MIDAS: IB 3207). Poniżej na mapie poglądowej przedstawiono zarysy przedmiotowych złóż występujących na terenie miasta.

Rys. 14. Mapa poglądowa z konturem złóż: wód termalnych i surowców ilastych ceramiki budowlanej.

SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ

- kod złoża w systemie MIDAS: IB 3207,
- nazwa złoża: Skierniewice.

Z karty informacyjnej złoża kopaliny stałej (ceramiki budowlanej) wynika:

1. powierzchnia udokumentowanego złoża -14 137 ha,
2. głębokość złoża - od 6,0 do 8,0 m,
3. stratygrafia spągu kopaliny: czwartorzęd – plejstocen,
4. stratygrafia stropu kopaliny: czwartorzęd – plejstocen,
5. podtyp kopaliny: glina (średnia zawartość siarczanów rozpuszczonych w wodzie SO_4 – 0,200 %),
6. ilość pokładów: 1,
7. grubość nakładu - od 0,200 m do 0,400 m, średnia 0,300 m,
8. miąższość złoża – od 0,800 m do 2, 780 m, średnia 1,80 m,
9. głębokość spągu – średnia 2,100 m,
10. średni stosunek grubości nakładu do miąższości złoża – 0,200.

Zestawienie zasobów geologicznych i przemysłowych kopaliny i podtypów kopaliny w złożu – stan na 31.12.2015 r.

ZESTAWIENIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH I PRZEMYSŁOWYCH KOPALINY I PODTYPÓW KOPALINY W ZŁOŻU - stan zasobów kopaliny na:2015-12-31

Glina

Zatwierdzone zasoby geologiczne wg stanu na1956-09-10
nr decyzji/zawiadomienia KARTA REJESTRACYJNA

[tys. m³]

	ZASOBY GEOLOGICZNE							
	Poza filarami				W filarach ochronnych			
	A+B	C1	C2	D	A+B	C1	C2	D
Bilansowe	0,00	80,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozabilansowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Brak zasobów przemysłowych

SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ Razem

Zatwierdzone zasoby geologiczne wg stanu na1956-09-10
nr decyzji/zawiadomienia KARTA REJESTRACYJNA

[tys. m³]

	ZASOBY GEOLOGICZNE							
	Poza filarami				W filarach ochronnych			
	A+B	C1	C2	D	A+B	C1	C2	D
Bilansowe	0,00	80,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozabilansowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Brak zasobów przemysłowych

Nadzór górniczy pełni Okręgowy Urząd Górniczy – Kielce. Obecnie eksploatacja złoża jest zaniechana.

WODY TERMALNE

- nazwa złoża: Skierniewice GT-1, GT-2.

ZESTAWIENIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH I PRZEMYSŁOWYCH KOPALINY I PODTYPÓW KOPALINY W ZŁOŻU - stan zasobów kopaliny na: 2015-12-31

WODY TERMALNE

Zatwierdzone zasoby przemysłowe wg stanu na 2010-09-30
nr decyzji/zawiadomienia RŚV.7431.26.2014.BC

[m³/h]

	ZASOBY PRZEMYSŁOWE							
	Poza filarami				W filarach ochronnych			
	A+B	C1	C2	D	A+B	C1	C2	D
Przemysłowe	86,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nieprzemysłowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

WODY TERMALNE Razem

Zatwierdzone zasoby przemysłowe wg stanu na 2010-09-30
nr decyzji/zawiadomienia RŚV.7431.26.2014.BC

[m³/h]

	ZASOBY PRZEMYSŁOWE							
	Poza filarami				W filarach ochronnych			
	A+B	C1	C2	D	A+B	C1	C2	D
Przemysłowe	86,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nieprzemysłowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Karty informacyjne złóż wg. Państwowego Instytutu Geologiczno-Państwowego (Instytut Badawczy) – stan zasobów kopalin na 31.12. 2015 r.

Obszar objęty projektem planu położony jest w granicach udokumentowanego złoża kopalin – „Wody Termalne”, w którym nie ustanowiono stref ochronnych dla ujęć wód geotermalnych.

Obszar opracowania znajduje się w odległości ok. 200 m na zachód od jednego z odwiertów wód geotermalnych, zlokalizowanego przy ul. Unii Europejskiej i ok. 1200 m na południe od odwiertu usytuowanego przy ulicy Jana III Sobieskiego.

9. Zabytki i obiekty o wartościach kulturowych

Na obszarze objętym projektem planu miejscowego nie występują zabytki i inne formy chronione w oparciu o przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

10. Zagrożenia środowiska i problemy jego ochrony

Biorąc pod uwagę opisane powyżej uwarunkowania środowiskowe oraz dotychczasowy stan zagospodarowania obszaru projektu planu miejscowego i najbliższego otoczenia można przypuszczać, że nie występują istotne zagrożenia dla funkcjonowania środowiska tych regionów. W obrębie obszaru opracowania i w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie występują obiekty o uciążliwym oddziaływaniu, mający wymiar ponadlokalny. Należy jednak mieć na uwadze, że stan niektórych elementów środowiska na danym obszarze, może być zależny jest od intensywności oddziaływań źródeł uciążliwości umiejscowionych odległe lub od skumulowanego oddziaływania tych źródeł.

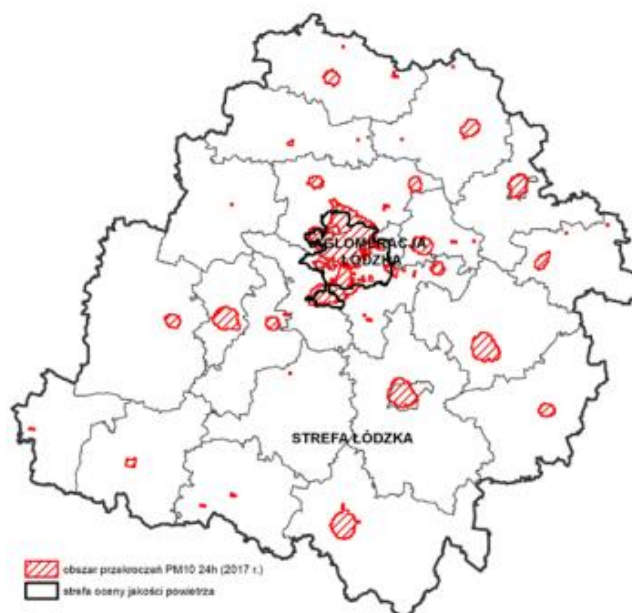
Istotne problemy z zakresu ochrony środowiska, które mają znaczenie dla funkcjonowania środowiska na obszarze planu, wiążą się z utrzymaniem właściwego stanu czystości powietrza na obszarze całego miasta.

10.1. Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza na terenie miasta, monitorowana jest przez służby Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi, Delegatury w Skierniewicach. Ocenę jakości powietrza przeprowadza się w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031). Stan sanitarny powietrza zależy od wielkości emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych wprowadzanych do atmosfery oraz gęstości rozmieszczenie jej źródeł. W rocznej ocenie jakości powietrza w 2017 r. na terenie województwa łódzkiego wykorzystano wyniki następujących pomiarów zanieczyszczenia powietrza:

- pomiary ciągłe – na 42 stanowiskach pomiarowych automatycznych,
- pomiary dobowe – na 61 stanowiskach pomiarowych manualnych.

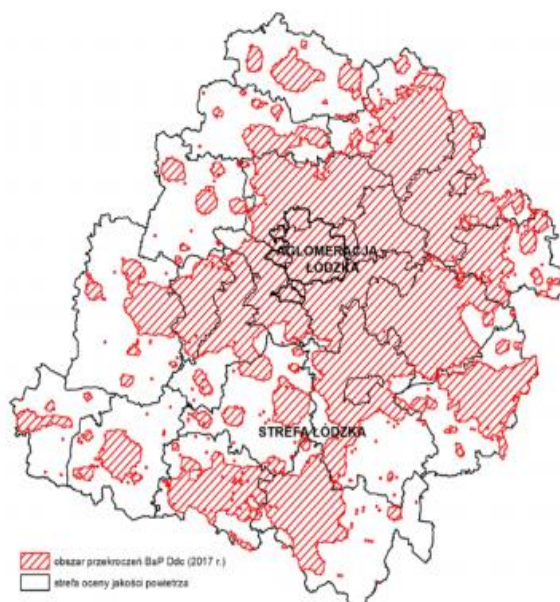
Ponadto w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie łódzkim w 2017 r. wykorzystano wyniki matematycznego modelowania jakości powietrza w odniesieniu do następujących substancji w powietrzu: dla pyłu PM10, pyłu PM2,5, benzo(a)pirenu w pyłe PM10.

Mapa 3.15 Obszary przekroczeń średniej 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 w 2017 r.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017

Ze względu na przekroczenie 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM10 konieczne są działania naprawcze na obszarach przekroczeń 74 miast i gmin w obu strefach oceny w województwie (mapa 3.15).

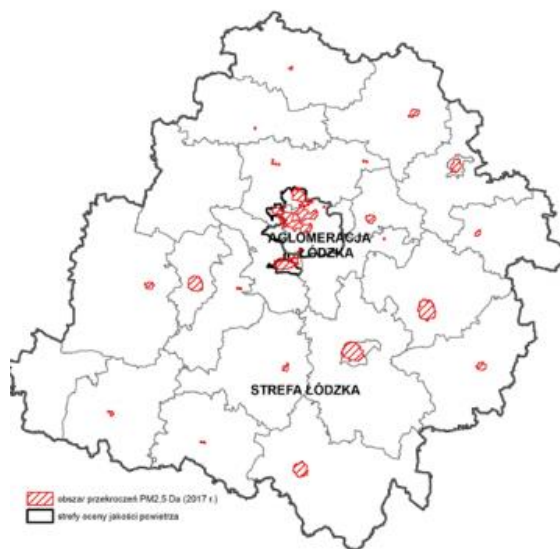

Mapa 3.16 Obszary przekroczeń średniej rocznej wartości poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 w 2017 r.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017

Ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 konieczne są działania naprawcze na bardzo dużym obszarze, w granicach którego leżą wszystkie miasta w województwie oraz znaczne obszary wiejskie (mapa 3.16). Najbardziej

zwarte obszary przekroczenia obejmują duże połacie terenu w centralnej, wschodniej i południowej części województwa (w tym w Skierniewicach). W pozostałych częściach województwa obszary przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w pyłe PM10 mają charakter wyspowy.

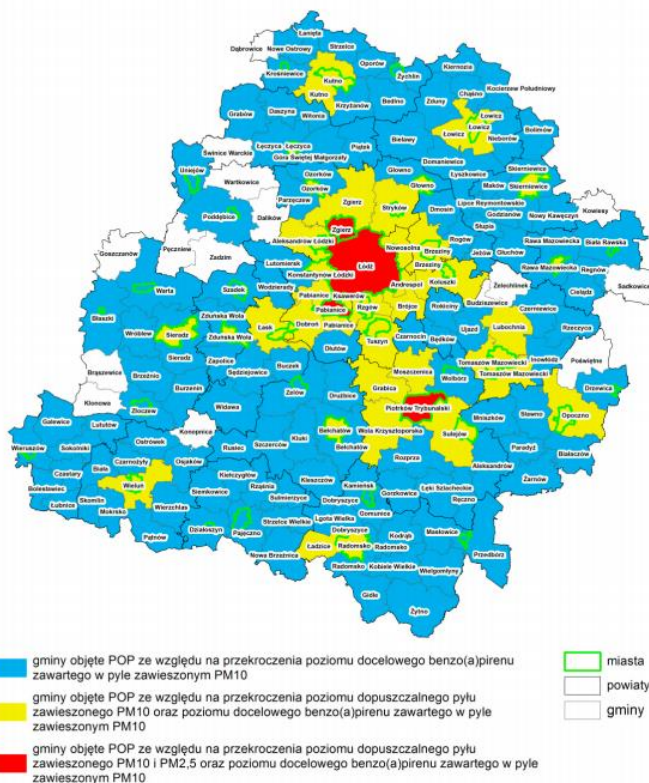

Mapa 3.17 Obszary przekroczeń średniej rocznej wartości poziomu dopuszczalnego pyłu PM2,5 w 2017 r.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017

Ze względu na przekroczenie rocznej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM2,5 wyznaczono do działań naprawczych obszary przekroczeń w 35 miastach i gminach w województwie (mapa 3.17).

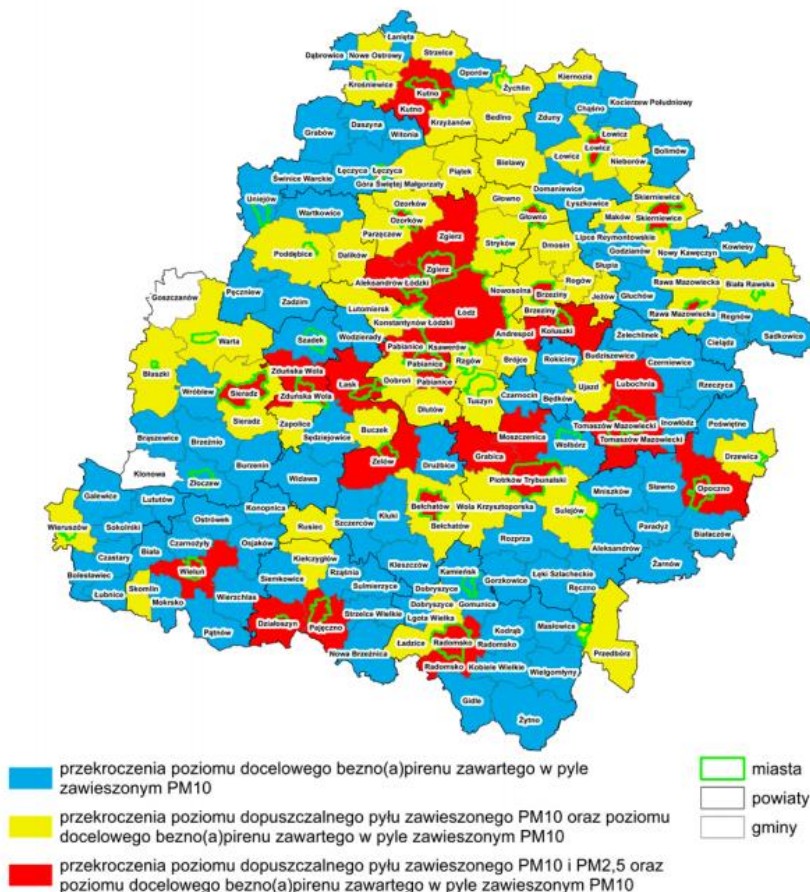
Poniższa mapa przedstawia gminy województwa łódzkiego, objęte programami ochrony powietrza obowiązującymi w 2017 roku.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017

Z 16 wykonanych przez WIOŚ w Łodzi za lata 2002-2017 rocznych ocen jakości powietrza wynika, że mimo obowiązywania ponad 10 lat programów ochrony powietrza, poprawa jakości powietrza w strefach województwa łódzkiego następuje bardzo powoli i nadal odnotowuje się przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu w obu strefach. Przyczyną zbyt wolnego tempa poprawy jakości powietrza można upatrywać w małej intensywności realizacji działań naprawczych oraz niewystarczającej świadomości społeczeństwa. Analizy wykonane w ramach ocen jakości powietrza i programów ochrony powietrza jednoznacznie wskazują, że przyczyną złej jakości powietrza jest emisja powierzchniowa, tzw. emisja niska, pochodząca ze spalania paliw stałych (węgiela i drewna) w przestarzałych konstrukcyjnie paleniskach i kotłach sektora komunalno-bytowego oraz kotłowniach małej mocy, eksploatowanych przez drobne zakłady przemysłowe i usługowe, niewymagających pozwoleń emisyjnych lub zgłoszeń i w związku z tym działających poza kontrolą organów ochrony środowiska. Dużym problemem jest spalanie w lokalnych kotłowniach i paleniskach domowych odpadów, co stwarza ogromne zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Rysunek poniżej przedstawia gminy województwa łódzkiego, w których na przestrzeni lat 2010-2017 zidentyfikowano obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017

Na obszarze całego województwa, podobnie jak w roku poprzednim stwierdzono przekroczenie poziomu celu długoterminowego stężenia ozonu, w wyniku czego nadano obu strefom oceny klasę D2.

Tabela 3.24 Symbole klas wynikowych poszczególnych zanieczyszczeń w strefach oceny jakości powietrza według kryteriów oceny dla ochrony zdrowia oraz ochrony roślin

Lp.	Wskaźnik	Ocena wg kryteriów dla ochrony zdrowia		Ocena wg kryteriów dla ochrony roślin
		aglomeracja łódzka	strefa łódzka	strefa łódzka
		PL1001	PL1002	PL1002
1	SO ₂	A	A	A
2	NO ₂	A	A	-
3	NO _x	-	-	A
4	CO	A	A	-
5	C ₆ H ₆	A	A	-
6	PM10	C	C	-
7	Pb	A	A	-
8	As	A	A	-
9	Ni	A	A	-
10	Cd	A	A	-
11	B(a)P	C	C	-
12	PM2,5	C	C	-
13	O ₃	A/D2	C/D2	A/D2

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017

Na terenie aglomeracji łódzkiej w tym i dla Skierniewic zanieczyszczenia NO₂ i SO₂ oraz inne takie jak: Pb, C₆H₆, CO, As, Ni, Cd znajdują się w klasie A (nieprzekraczającej wartości dopuszczalnej poziomu stężeń).

Odnotowano natomiast podwyższone stężenie w zakresie 4 parametrów będące w klasie C – wymagającej wdrożenia programu ochrony powietrza:

- pył zawieszony PM10 (rok),
- pył zawieszony PM10 (24-godziny),
- benzo(a)piren w pyłe PM10 (rok),
- pył zawieszony PM2,5 (rok),
- ozon (liczba dni S8max>120µg/m³).

Na podstawie wieloetapowej klasyfikacji jakości powietrza w strefach została określona, zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska, konieczność realizacji programu ochrony powietrza ze względu na ochronę zdrowia

Ze względu na przekroczenie 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM10 konieczne są działania naprawcze na obszarach przekroczeń 74 miast i gmin w obu strefach oceny w województwie, w tym i w Skierniewicach.

Pomiary zanieczyszczeń w Skierniewicach prowadzone są przy ul. M. Kopernika (manualne pomiary SO₂ i NO₂) i ul. Wł. Reymonta (manualne pomiary PM 10) oraz w 6 do 8 punktach miasta metodą pomiarów pasywnych (pomiary SO₂, NO₂ i benzenu).

Ww. przekroczenia występują głównie w południowo-zachodniej części miasta (osiedle zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej „Zadębie”), a więc poza obszarem opracowania.

Na podstawie wieloletnich pomiarów zanieczyszczeń, prowadzonych przez WIOŚ na terenie miasta, wynika, że stan immisji SO₂, i imisji punktowej NO₂ utrzymuje się na podobnym poziomie z tendencją do zmniejszania się. Natomiast stężenie pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu jest przekroczone i wykazuje zmienność sezonową. W sezonie grzewczym notowane są dwa razy wyższe stężenia niż w okresie poza grzewczym. Jest to spowodowane oddziaływaniem „niskich” źródeł emisji czyli emitorów o nieznacznej wysokości z sektora komunalno-bytowego i palenisk domowych.

Poprawę jakości powietrza atmosferycznego w mieście można uzyskać przez ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, zmniejszenie oddziaływania obszarów

niskiej emisji na środowisko naturalne, stworzenie warunków rozwoju dla gazyfikacji (rozbudowa sieci gazowej i stacji redukcyjnych), likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (zmiana nośnika energii z węgla np. na gaz) oraz poprawę nawierzchni dróg.

Obszar opracowania znajduje się na terenie gdzie funkcjonuje sieć ciepłownicza i sieć gazowa. Gros budynków jest pod nie podłączona. Korzystanie z nie węglowych czynników ciepła, minimalizuje ilość podstawowych zanieczyszczeń takich jak: dwutlenku siarki, tlenków azotu i pyłu zawieszzonego w powietrzu. Stąd należy przypuszczać, iż emisja toksycznych gazów emitowanych z palenisk domowych jest niewielka.

Ze względu na lokalizację obszaru – przy ulicach o znacznym natężeniu ruchu (ul. Mszczonowska, Al. Rataja, Al. Niepodległości, Kopernika i Pomologiczna) wyprowadzających ruch w kierunku na Warszawę) oraz stanowiących główny układ komunikacyjny miasta można spodziewać się, iż emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych jest i będzie wysoka. Brak stosownych pomiarów z zakresu emisji zanieczyszczeń nie pozwala na dokładniejszą ocenę.

10.2. Klimat akustyczny

Podstawowymi źródłami hałasu w mieście jest ruch kołowy i kolejowy. Mniejszy wpływ na poziom hałasu ma przemysł i działalność usługowa. Do źródeł hałasu komunikacyjnego (drogowego) należy zaliczyć:

- pojazdy samochodowe,
- inne pojazdy i maszyny poruszające się po drogach za pomocą własnego napędu,
- drogi jako umowne linie źródła hałasu,

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określone są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, stanowiące załącznik do obwieszczenia Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. (Dz. U. z dnia 22 stycznia 2014 r., poz. 112).

Zgodnie z ww. rozporządzeniem dla terenów:

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - poziom hałasu w ciągu dnia dopuszczony jest na poziomie 61 dB, w ciągu nocy- 56 dB,
- zabudowy mieszkaniowo-usługowej i terenów rekreacyjno- wypoczynkowych (ogród rodzinny) - poziom hałasu w ciągu dnia dopuszczony jest na poziomie 65 dB, w ciągu nocy- 56 dB. W przypadku niewykorzystania terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

Można przyjąć, iż jakość klimatu akustycznego na obszarze objętym projektem planu jest nie zadawalająca. Największe obciążenia dla środowiska w sferze hałasu wywołuje ruch samochodowy na wszystkich ulicach, które wyprowadzają ruch komunikacyjny z centrum miasta w kierunku zachodnim i wschodnim.

Znaczna część ruchu na tych ulicach jest udziałem pojazdów ciężarowych, obsługujących zabudowę usługową - sklepy. Na podstawie danych (wg "Raportu o stanie środowiska w Skierniewicach i Powiecie Skierniewickim"), można przyjąć, że występujący na terenie opracowania hałas jest dokuczliwy, zawierający się w przedziale 65-70 dB (ulica Mszczonowska, Al. Niepodległości). Występujący na badanym obszarze hałas motoryzacyjny należy uznać za ponadnormatywny i kwalifikujący klimat akustyczny miasta jako uciążliwy dla mieszkańców.

10.3. Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, pola elektromagnetyczne definiuje się, jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, a ochrona przed nimi polega na utrzymaniu poziomów tych pól poniżej wartości dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszanie poziomów, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W obszarze projektu planu znajduje się pięć stacji transformatorowych obniżających napięcie średnie na niskie. Są to stacje w budynkach. Zasilanie tych stacji jak też wyprowadzenia ze stacji do otaczającej zabudowy stanowią linie podziemne. W związku z tym ww. obiekty są źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego o ograniczonym zakresie oddziaływania. Stosownie do przepisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. o dopuszczalnych poziomach pól elektroenergetycznych w środowisku oraz sposobach sprawdzania dotrzymania tych poziomów natężenia pola elektrycznego w terenach zabudowy mieszkaniowej nie powinno przekraczać wartości 1kV/m, mierzonej na wysokości 1,8 m nad poziomem podłogi w mieszkaniu. Maksymalna dopuszczalna składowa magnetyczna elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o częstotliwości 50 Hz ustalona jest w wielkości 80A/m.

W celu określenia miejsc występowania elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego w wielkościach wykluczających możliwość realizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi, wykonuje się pomiary kontrolne. Z badań natężenia promieniowania elektromagnetycznego przeprowadzonych na terenie miasta w październiku 2009 r. (badania wykonano w 17 punktach miasta) wynika, że w zakresie częstotliwości 10 Hz - 38 GHz w żadnym z badanych miejsc nie wystąpiły wartości promieniowania elektromagnetycznego większe od dopuszczalnych, a tym samym spełnione są formy dotyczące poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku określone w ww. rozporządzeniu (wg. Operatu uzdrowskiego dla obszaru ochrony uzdrowskiej Skierniewice-Maków – część opisowa, czerwiec 2012 r.).

Ostatnie pomiary dotyczące pól elektromagnetycznych w Skierniewicach dokonywane były w roku 2014 w 3 punktach pomiarowych tj. ul. Mszczonowska 43B, Rynek, ul. Konarskiego 1. W żadnym z punktów pomiarowych nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnych wartości, we wszystkich punktach pomiarowych wartości były równe lub minimalnie mniejsze od wyznaczonej normy.

Ostatnie pomiary pola elektromagnetycznego w całym województwie przeprowadził Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi w roku 2016. Pomiary przeprowadzono w 45 punktach pomiarowych, jednak żaden z nich nie leży na terenie miasta Skierniewice. Wyniki zmierzonych pól elektromagnetycznych na obszarze województwa nie wykazały przekroczenia dopuszczalnego poziomu. W omawianym roku, podobnie jak w latach ubiegłych, badania w całym województwie łódzkim wskazały, że w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM. Mimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się znaczącego wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku.

Źródło; Program Ochrony Środowiska Miasta Skierniewice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 opracowany przez Ekolog Sp. z o.o. ul. Świętowidzka 6/4, 61-058 Poznań.

Na terenie woj. łódzkiego zlokalizowano ogółem 135 punktów pomiarowych do badań pól elektromagnetycznych. Pomiary prowadzone są w 3-letnich cyklach badawczych. W każdym roku wykonuje się pomiary w 45 punktach pomiarowych, z czego na każdą kategorię terenów przypada 15 punktów. W roku 2017 zapoczątkowano nową, trzyletnią serię pomiarów, przewidzianą na lata 2017-2019. Badania prowadzono między innymi w Skierniewicach.

Wyniki pomiarów PEM wykonanych w 2017 r. upoważniają do stwierdzenia, iż w żadnym z badanych punktów pomiarowych zlokalizowanych na terenie woj. łódzkiego nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnej wartości natężenia składowej elektrycznej, określonej w wysokości 7 V/m.

Tabela 5.4 Wyniki pomiarów poziomów pola elektromagnetycznego na terenie woj. łódzkiego w 2017 r. w miastach o liczbie mieszkańców mniejszej niż 50 tysięcy.

Lp	Miejscowość	Adres	Data	Współrzędne geograficzne		E śr [V/m]
				szerokość: N	długość: E	
16	Skierniewice	ul. Konarskiego 1	2017-05-09	51°58'27,0"	20°09'00,8"	< 0,3
17	Konstantynów Łódzki	plac Kościuszki	2017-05-10	51°44'52,4"	19°19'37,2"	0,7
18	Stryków	ul. Łukasieńskiego 21	2017-05-11	51°54'01,7"	19°36'07,3"	1,2
19	Brzeziny	plac Jana Pawła II	2017-05-12	51°48'04,8"	19°45'06,6"	0,7
20	Żychlin	plac Jana Pawła II	2017-05-13	52°14'40,9"	19°37'30,9"	< 0,3
21	Szadek	rynek	2017-05-14	51°41'28,0"	18°58'30,9"	< 0,3
22	Łęczyca	plac Kościuszki	2017-05-15	52°03'32,3"	19°12'04,0"	< 0,3
23	Krośnice	plac Wolności	2017-05-16	52°15'18,1"	19°10'15,8"	< 0,3
24	Biała Rawska	plac Wolności	2017-05-17	51°48'30,4"	20°28'20,4"	< 0,3
25	Kutno	plac Piłsudskiego	2017-05-18	52°13'56,7"	19°21'28,7"	< 0,3
26	Kutno	ul. Zamojskiego / ul. Tarnowskiego	2017-05-19	52°14'30,0"	19°21'22,4"	0,6
27	Łowicz	Stary Rynek	2017-05-20	52°06'26,8"	19°56'38,6"	0,6
28	Rawa Mazowiecka	plac Piłsudskiego	2017-05-21	51°45'55,4"	20°15'11,1"	< 0,3
29	Skierniewice	ul. Mszczonowska	2017-05-22	51°57'23,1"	20°09'24,7"	1,4
30	Skierniewice	rynek	2017-05-23	51°57'24,5"	20°08'35,1"	< 0,3

 wartość mniejsza od dolnej granicy oznaczalności składowej elektrycznej równej 0,3 V/m

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017 r.

Wyniki badań dotyczące oddziaływania pól elektromagnetycznych na organizm człowieka na innej drodze niż efekt termiczny nie są tak jednoznaczne i oczywiste. Uważa się, że długotrwała ekspozycja na promieniowanie elektromagnetyczne o poziomach przekraczających wielkości dopuszczalne może przyczyniać się do zmian morfologicznych tkanek i narządów. Za najbardziej wrażliwe pod tym względem uznawane są tkanki wchodzące w skład obwodowego i ośrodkowego układu nerwowego. Pod wpływem pola elektromagnetycznego mogą powstawać zmiany w połączeniach pomiędzy neuronami komórek kory mózgowej. Pole elektromagnetyczne może mieć również niekorzystny wpływ na prawidłową czynność układu sercowo-naczyniowego i prowadzić np. do zaburzeń rytmu serca, a także obniżenia ciśnienia tętniczego. Pole elektromagnetyczne może być również czynnikiem wyzwalającym mutacje genetyczne i przyczyniać się do powstawania zmian nowotworowych. Jednakże, jak wynika z badań, skala tego wpływu nie może być jednoznacznie określona w odniesieniu do całej populacji. Poszczególni ludzie charakteryzują się bowiem bardzo różną wrażliwością i podatnością na oddziaływanie pól elektromagnetycznych. Dlatego w tym ujęciu, wpływ pól elektromagnetycznych na organizm człowieka należy traktować raczej jako dodatkowy czynnik wyzwalający, który w powiązaniu z innymi, np. stresem, zanieczyszczeniem środowiska oraz osłabieniem układu immunologicznego może prowadzić do powstania zmian o charakterze chorobowym.

III. Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Zakres opracowania zdeterminowany został głównie rodzajem zmian wprowadzonych projektem uchwały.

Projekt planu miejscowego składa się z części opisowej (tekst planu – uchwały Rady Miasta) oraz graficznej – rysunku, jako załącznika do planu nr 1 w skali 1: 1000) dla całego obszaru objętego projektem planu.

Ustalenia projektu planu znajdują się w trzech rozdziałach zawierających:

- przepisy ogólne (rozdział 1),
- ustalenia ogólne dla całego obszaru objętego planem (rozdział 2),
- ustalenia szczegółowe dla terenów (rozdział 3),

- przepisy przejściowe i końcowe (rozdział 4).

W rozdziale 1 zawarto przepisy ogólne, w których znajdują się informacje dotyczące określeń stosowanych w uchwale planu, oznaczeń graficznych stosowanych na rysunkach planu oraz kategoriach przeznaczenia terenu.

Do obowiązujących ustaleń projektu planu należą następujące oznaczenia graficzne:

- granice obszaru objętego planem,
- teren określony symbolem cyfrowym i symbolem literowym dotyczącym przeznaczenia terenu,
- linie rozgraniczające terenu,
- linie zabudowy nieprzekraczalnej i obowiązującej,
- zwymiarowanie szerokości pasa drogowego i linii zabudowy – w metrach,
- symbole przeznaczenia terenów sąsiednich,
- strefa obniżonej wysokości zabudowy.

Z uwagi na uwarunkowania w projekcie planu nie określono:

- 1) granic i sposobów zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych oraz krajobrazów priorytetowych – ze względu na brak takich obszarów w obszarze planu;
- 2) granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie ustalonych na podstawie przepisów odrębnych, w tym terenów górniczych - ze względu na brak takich obszarów i terenów w obszarze planu;
- 3) sposobu i terminu tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów ze względu na to, że nie przewiduje się możliwości zagospodarowania terenów i realizacji obiektów budowlanych o przeznaczeniu innym niż określone w planie.
- 4) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej, granic i sposobów zagospodarowania terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych oraz krajobrazów priorytetowych – ze względu na brak występowania takich obszarów i obiektów w obszarze planu.

Zakres planu zgodny jest z art. 15 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie jest dokumentem właściwym do określenia szczegółowych rozwiązań i parametrów technicznych zainwestowania poszczególnych terenów funkcjonalnych. W planie zakłada się uwzględnienie przy realizacji poszczególnych inwestycji zapisów przepisów odrębnych.

W obszarze planu, wyodrębniono tereny oznaczone symbolami:

- 1 MN,U (teren przy ulicy Mazowieckiej)
 - przeznaczenie podstawowe:
 - teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - teren zabudowy usługowej;
 - przeznaczenie uzupełniające - sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.
- 2 M,U (teren przy ulicy Mazowieckiej),
- 3 M,U (teren pomiędzy ulicami: Mszczonowską, Al. Niepodległości i Cichą),
- 4 M,U (teren położony przy ulicy Pomologicznej),
- 5 M,U (teren położony przy ulicy Mszczonowskiej i Alei Macieja Rataja),
- 6 M,U (teren przy ulicach: Mszczonowskiej i Al. M. Rataja),
- 7 M,U (teren położony przy ulicach: Mszczonowskiej i Alei Niepodległości),
- 8 M,U (teren położony przy ulicy Mikołaja Kopernika),
- 9 M,U (teren położony przy ulicy Mszczonowskiej i Pomologicznej),
 - przeznaczenie podstawowe:
 - teren zabudowy mieszkaniowej,
 - teren zabudowy usługowej;

- przeznaczenie uzupełniające – sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;
- 10 UON (teren położony przy ulicy Pomologicznej),
 - przeznaczenie podstawowe – teren zabudowy usług nauki,
 - przeznaczenie uzupełniające:
 - usługi sportu,
 - sieci i urządzenia infrastruktury technicznej,
 - parkingi podziemne i naziemne.
- 11 US (teren położony przy ulicy Pomologicznej)
 - przeznaczenie podstawowe – teren sportu i rekreacji,
 - przeznaczenie uzupełniające:
 - teren zabudowy usługowej;
 - sieci i urządzenia infrastruktury technicznej,
 - parkingi podziemne i naziemne.
- 12 ZD i 13 ZD (położony przy Alei Macieja Rataja)
 - przeznaczenie podstawowe – tereny rodzinnych ogrodów działkowych,
 - przeznaczenie uzupełniające – sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.
- 14 KSG (położony przy ulicy Ryszarda Kaczorowskiego),
- 15 KSG (położony przy ulicy Mszczonowskiej)
 - przeznaczenie podstawowe – tereny zabudowy garaży,
 - przeznaczenie uzupełniające – sieci i urządzenia infrastruktury technicznej,
- 16 Wr i 17 Wr (rowy melioracyjne)
 - przeznaczenie – teren rowu melioracyjnego (rowy wchodzące w skład miejskiej sieci kanalizacji deszczowej tj. układu odprowadzania wód deszczowych z obszaru planu i terenów sąsiednich),
- 18 KDZ (fragment ulicy Aleja Niepodległości)
 - przeznaczenie podstawowe – teren drogi publicznej wraz z obiektami i urządzeniami związanymi z prowadzeniem i obsługą ruchu drogowego;
 - przeznaczenia uzupełniające – miejsca postojowe, ścieżki pieszo-rowerowe lub drogi rowerowe i chodniki, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz zieleń,
- 19 KDL (fragment ulicy Mikołaja Kopernika),
- 20 KDL (fragment ulicy Pomologicznej),
- 21 KDL (fragment ulicy Mszczonowskiej),
- 22 KDL (fragment ulicy Mazowieckiej),
 - przeznaczenie podstawowe – teren drogi publicznej – ulice klasy lokalnej wraz z obiektami i urządzeniami związanymi z prowadzeniem i obsługą ruchu drogowego;
 - przeznaczenia uzupełniające – miejsca postojowe dla samochodów, wiaty przystankowe, kioski, w tym zespolone z wiatami przystankowymi dla komunikacji zbiorowej, ścieżki pieszo-rowerowe lub drogi rowerowe i chodniki, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, zieleń;
- 23 KDD (fragment ulicy Ryszarda Kaczorowskiego),
- 24 KDD (fragment ulicy Cichej)

- przeznaczenie podstawowe – teren drogi publicznej – ulica klasy dojazdowej wraz z obiektami i urządzeniami związanymi z prowadzeniem i obsługą ruchu drogowego;
- przeznaczenia uzupełniające – miejsca postojowe dla samochodów, wiaty przystankowe, kioski, w tym zespolone z wiatami przystankowymi dla komunikacji zbiorowej, ścieżki pieszo-rowerowe lub drogi rowerowe i chodniki, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, zieleń;
- 25 KDW (ulica bez nazwy)
 - przeznaczenie podstawowe – teren drogi wewnętrznej wraz z obiektami i urządzeniami związanymi z prowadzeniem i obsługą ruchu drogowego;
 - przeznaczenia uzupełniające – miejsca postojowe dla samochodów, wiaty przystankowe, kioski, w tym zespolone z wiatami przystankowymi komunikacji zbiorczej, ścieżki pieszo-rowerowe, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, zieleń.

W projekcie planu, określone dla części zainwestowanej obszaru planu – przeznaczenie terenów, dopuszczalny sposób użytkowania, graniczne parametry dla kształtowania gabarytów budynków, formy budynków, intensywność zabudowy – uwzględniają niemal w pełni obecne zainwestowanie.

W związku z utworzeniem Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Skierniewice-Maków, obszar opracowania znalazł się w strefie „C” ochrony uzdrawiskowej (granice tej strefy wskazano na rysunku planu). W związku z tym uległy zmianie możliwości gospodarowania i funkcjonowania firm znajdujących się w obrębie przedmiotowej strefy. Ograniczone zostały możliwości produkcyjne. Dotychczasowe zagospodarowanie obszaru planu nie generuje zagrożeń dla utrzymania walorów środowiskowych Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Skierniewice - Maków, nie narusza zasad gospodarowania ustanowionych w przepisach ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym, obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz gminach uzdrawiskowych dla strefy „C” ochrony uzdrawiskowej.

Projekt planu miejscowego dotyczy nieruchomości zlokalizowanych pomiędzy ulicami: Stanisława Rybickiego, Mazowiecką, Al. Macieja Rataja, Al. Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną. Obszar opracowania obejmuje teren o powierzchni 33,5 ha. Obszar ten stanowi jeden z czterech fragmentów centrum miasta, dla których opracowanie zmiany planu pozwoli na ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania zgodnie z wymaganiami obowiązujących przepisów prawa (ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz gminach uzdrawiskowych oraz przepisów z zakresu prawa budowlanego). Pozostałe trzy obszary stanowią odrębne projekty uchwał.

W związku z zaistniałą sytuacją w projekcie planu miejscowego zweryfikowano zagadnienia w zakresie:

- wskaźników i parametrów nowej zabudowy,
- nieaktualnych wysokości zabudowy (ustalenia dotyczące wysokości, w części planów sporządzonych od 2003 r do 2012 r.) ustalonej, jako maksymalna ilość kondygnacji, wobec zmian definicji pojęcia „kondygnacja” wprowadzonej w 2012 r. przepisami z zakresu budownictwa. Zmiana tej definicji wywołała brak możliwości nadbudowy istniejących budynków oraz realizacji budynków wielokondygnacyjnych z piwnicami – co nie było zamierzeniem w chwili uchwalenia tych planów,
- nieaktualnych ustaleń planów miejscowych dotyczących zasad i warunków zagospodarowania poszczególnych terenów objętych strefami ochrony uzdrawiskowej, wynikających z ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz gminach uzdrawiskowych (z uwagi na objęcie obszaru opracowania projektu planu miejscowego strefą C ochrony uzdrawiskowej Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej

Skierniewice-Maków, w zagospodarowaniu nieruchomości obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dot. leczenia uzdrowskiego, w tym zakaz sytuowania zakładów przemysłowych w rozumieniu ustawy o leczeniu uzdrowskim, uzdrowskach i obszarach ochrony uzdrowskiej oraz gminach uzdrowskich).

W projekcie planu ustalono szczegółowe zasady i standardy zagospodarowania oraz zabudowy wyodrębnionych terenów różnicując je w zależności od przeznaczenia terenu, charakteru i formy istniejącej zabudowy, uwarunkowań środowiska naturalnego. Do najistotniejszych należą:

- wskazanie granicznych parametrów nowej zabudowy poprzez wskazanie maksymalnego wskaźnika zabudowy działki budowlanej, minimalnej i maksymalnej intensywności zabudowy, minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- ustalenie maksymalnej wysokości zabudowy w uwzględnieniu potrzeby zharmonizowania z istniejącą zabudową,
- ustalenie nieprzekraczalnych i obowiązujących linii zabudowy od ulic publicznych,
- wskazanie strefy obniżonej wysokości zabudowy,
- ustalenia zasad zaopatrzenia zabudowy w media i zasad wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną,
- wskazanie granicy strefy „C” ochrony uzdrowskiej obszaru ochrony uzdrowskiej Skierniewice-Maków.
- ustalenie od terenów przestrzeni publicznych linii zabudowy nieprzekraczalnej i obowiązującej,
- ustalenie zasad zaopatrzenia zabudowy w media i zasad wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną,
- ustalenie standardów akustycznych dla terenów, stosownie do postanowień przepisów Prawa ochrony środowiska.

Projekt planu miejscowego utrzymuje dotychczasowe funkcje terenów. Zwiększa wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów, dając możliwość większego inwestowania w obszarze. Ustala zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej. W projekcie planu miejscowego, określono przeznaczenie terenów i zasady zagospodarowania, które w całości uwzględniają stan istniejący. Wyodrębniono tereny istniejącej zabudowy wielorodzinnej obejmującej kwartały zabudowy pomiędzy ulicami: Mszczonowską, Aleją Nieruchomości i Aleją M. Rataja oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej przy ulicy Mazowieckiej, teren Rodzinnego Ogrodu Działkowego zlokalizowanego przy Alei M. Rataja oraz tereny nauki, edukacji i wychowania obejmujące teren Zespołu Szkół zawodowych nr 2 oraz teren stadionu miejskiego przy ul. Pomologicznej. Usankcjonowano tereny istniejących garaży. Ponadto w projekcie planu usankcjonowano przebieg rowu odwadniającego, który stanowi ważny element systemu odwadniającego miasta, dopuszczając jego przykrycie lub skanalizowanie. W całym obszarze planu ustalono, jako przeznaczenie uzupełniające wyodrębnionych terenów - sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, parkingów kubaturowych nadziemnych i podziemnych.

W ramach ustalonego przeznaczenia zabudowy mieszkaniowo-usługowej wprowadzono ograniczenia w postaci zakazu lokalizacji usług związanych z:

- a) odzyskiem, przetwarzaniem, magazynowaniem, kompostowaniem, unieszkodliwianiem lub utylizacją odpadów nie pochodzących z własnej działalności,
- b) składowaniem i przeładunkiem odpadów w tym złomu i makulatury,
- c) wyłaczaniem eksplozywnym lub użyciem procesu eksplozji,
- d) składowaniem materiałów sypkich poza silosami, pojemnikami lub budynkami,
- e) składowaniem materiałów kopalnych poza budynkami,
- f) przerobem kopalni,
- g) pakowaniem, puszkowaniem produktów roślinnych i zwierzęcych,

h) demontażem pojazdów.

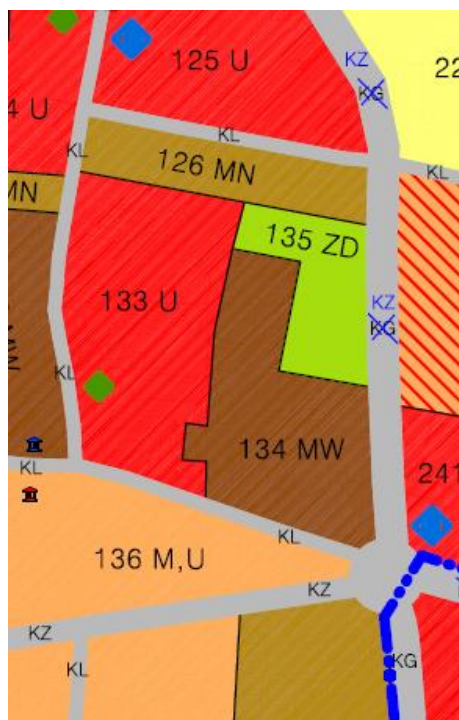
Ponadto ustalono zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem:

- i) zabudowy mieszkaniowej wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą;
- j) zabudowy usługowej takiej jak: szpitale, placówki edukacyjne, kina, teatry, obiekty sportowe, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą;
- k) garaży, parkingów samochodowych lub zespołów parkingów,
- l) dróg o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km,
- m) sieci kanalizacyjnych o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km.

Zgodnie ze zmianą studium w obszarze objętym planem miejscowym, znajduje się kilka jednostek funkcjonalnych. Są one oznaczone symbolami:

Projekt planu miejscowego zachowuje zgodność z ustaleniami Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta przyjętym uchwałą Nr XXIII/42/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 7 kwietnia 2016 r. Zgodnie ze zmianą studium w obszarze objętym planem miejscowym, znajduje się kilka jednostek funkcjonalnych. Są one oznaczone symbolami:

- 126 MN, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wraz z ulicami, dojazdami, zielenią ogólnodostępną, miejscami postojowymi dla samochodów, obiektami i urządzeniami infrastruktury technicznej, obiektami i urządzeniami rekreacji indywidualnej i osiedlowej;
Dopuszczalna jest zabudowa usługowa z zakresu obsługi ludności;
Dopuszcza się utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i realizację nowej zabudowy wielorodzinnej w formie małych domów mieszkalnych,
- 133 U zabudowa usługowa wraz z ulicami, dojazdami, zielenią, miejscami postojowymi dla samochodów, obiektami i urządzeniami infrastruktury technicznej;
Dopuszcza się utrzymanie istniejących budynków mieszkalnych;
Dopuszcza się realizację funkcji mieszkalnictwa jako funkcji towarzyszącej zabudowie usługowej,
- 135 ZD zieleń ogrodów działkowych,
- 134 MW zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna wraz z ulicami, dojazdami, zielenią ogólnodostępną, miejscami postojowymi dla samochodów, obiektami i urządzeniami infrastruktury technicznej, obiektami i urządzeniami rekreacji osiedlowej;
Dopuszcza się realizację zabudowy usługowej;
Dopuszczalne utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- 136M,U zabudowa mieszana: zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna i wielorodzinna) i zabudowa usługowa - wraz z ulicami, dojazdami, zielenią ogólnodostępną, miejscami postojowymi dla samochodów, obiektami i urządzeniami infrastruktury technicznej, obiektami rekreacji indywidualnej i osiedlowej;
- Istniejące ulice, których przebieg został przesądzony w planach miejscowych o klasach funkcjonalnych: „zbiorcze” i „lokalne”.

przy czym liczba określa numer jednostki urbanistycznej, a litery wskazują kierunek jej rozwoju funkcjonalnego.

IV. Przewidywane skutki wpływu ustaleń projektu planu na środowisko oraz na cele i przedmiot ochrony Obszaru Natura 2000 z uwzględnieniem zależności między tymi elementami i między oddziaływaniami na te elementy

Obszar projektu planu znajduje się na centrum miasta. Obszar projektu planu nie jest objęty formami ochrony, o których mowa w przepisach ustawy o ochronie przyrody. Obszar Natura 2000 pn. „Dolina Rawki” wg Dyrektywy Siedliskowej o symbolu PHL 100015 (znajduje się na styku z granicą administracyjną miasta) w odległości ok. 5,4 km od wschodniej granicy obszaru opracowania.

W zagospodarowaniu obszaru planu dominuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa mieszkaniowo – usługowa i usługowa, w tym znacząca ilość zabudowy handlowej. Poza nią znajduje się Rodzinny Ogród Działkowy zlokalizowany przy ul. M. Rataja, stadion miejski oraz Technikum Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 zlokalizowane przy ulicy Pomologicznej. W sąsiedztwie obszaru planu miejscowego umiejscowiona jest zabudowa mieszkaniowa i usługowa.

Projekt planu miejscowego utrzymuje dotychczasowe funkcje terenów. Zwiększa wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów, dając możliwość większego inwestowania w obszarze. Ustala zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Ponieważ przedmiotowe tereny zachowują dostępność do niezbędnych sieci infrastruktury technicznej (wodociąg, kanalizacje: sanitarna, deszczowa i ogólnospławna, sieć elektroenergetyczna, telekomunikacyjna, gazowa, ciepła), stąd należy ocenić, że skala ujemnego oddziaływania wynikająca ze zintensyfikowania zabudowy w obszarze opracowania będzie miała ograniczony wymiar.

Poniżej zawarto prognozę oddziaływania na środowisko projektowanej w planie zabudowy i zagospodarowania terenu, odniesioną do poszczególnych komponentów środowiska.

- Wpływ na warunki klimatu lokalnego

Z ograniczeniem powierzchni biologicznie czynnych i z powstaniem obiektów budowlanych (budyneków) wiążą się zmiany warunków przewietrzania, zmniejszenie wilgotności powietrza,

podwyższenie temperatury i zmniejszenie jej amplitudy, zwiększenie zacienienia niektórych terenów – to jest zmiany warunków mikroklimatycznych. Przeobrażenia są typowymi dla obszarów poddanych procesom urbanizacji. W obrębie terenów – przy konieczności spełnienia zapisanych w projekcie planu warunków zagospodarowania, może w niewielkim zakresie zwiększyć się intensywność wykorzystania poszczególnych terenów. Obszar opracowania znajduje się w terenie przeobrażonym, który na przestrzeni lat podlegał procesom urbanizacji. W związku z powyższym prognozuję, iż ustalenia ujęte w projekcie planu miejscowego nie będą wpływać w sposób znaczący na zmiany klimatu.

- Wpływ na powierzchnię ziemi i gleby

Nie należy spodziewać się istotnych zmian w ukształtowaniu powierzchni terenów przewidzianych do zabudowy. Nowe formy powierzchniowe towarzyszące budowom, jak nasypy, wykopy, najczęściej nie będą miały charakteru trwałego, a ich rozmiary – raczej niewielkie i niezauważalne w terenie. Grunty w obszarze projektu planu miejscowego to grunty nieklasyfikowane rolniczo. Należy założyć, iż w związku z dopuszczoną wcześniej zabudową nastąpiły już znaczne przekształcenia zarówno profili glebowych, jak i samej powierzchni ziemi. Realizacja zabudowy w oparciu o projekt planu miejscowego nie wpłynie w sposób znaczący na profile glebowe.

- Wpływ na kopaliny naturalne

Ustalenia planu nie mają wpływu na złoża wód termalnych.

- Wpływ na wody powierzchniowe i wody podziemne

Obszar planu jest częścią zlewni rzeki Łupi. Rzeka znajduje się w odległości ok. 600 m w linii prostej w kierunku na zachód od zachodniej granicy obszaru opracowania. Spływ wód następuje w kierunku zachodnim, do rzeki. Przez obszar opracowania przebiega rów melioracyjny, częściowo skanalizowany i przykryty, który zbiera i odprowadza nadmiar wód z obszaru opracowania i terenów przyległych do rzeki Łupi. Stanowi on ważny element wchodzący w skład systemu odwadniającego miasta.

W zakresie zapewnienia warunków infiltracji wód opadowych i roztopowych istotne są zapisy projektu planu w zakresie parametrów zabudowy obszaru opracowania w tym: zachowanie powierzchni biologicznie czynnej i ustalenia maksymalnego wskaźnika zabudowy. Ustalenia te mają służyć ograniczeniu uszczelniania gruntu oraz zachowania możliwie dużej powierzchni „przyrodniczo-aktywnej”, co z kolei umożliwi naturalną filtrację wód do gruntu oraz zabezpieczy przed nadmiernym odpływem wód deszczowych z analizowanego obszaru. W projekcie planu w zakresie odprowadzanie wód opadowych i roztopowych ustalono, iż będą one odprowadzane do ziemi poprzez systemy rozsączające, w sposób nie zmieniający stosunków wodnych i nie pogarszających stan środowiska, przy zachowaniu przepisów odrębnych lub do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej.

W celu zatrzymania wody w miejscu jej powstania oraz przeciwdziałania podnoszenia się wód powodziowych w rzekach należy umożliwić wchłanianie wód do ziemi, w tym z opóźnieniem. W projekcie planu zaleca się stosowanie urządzeń retencyjnych w celu zatrzymywania nadmiaru wód i jego rozprowadzanie na własnej nieruchomości w dostosowanym do możliwości wchłaniania gruntu, tempie oraz czasie. Zaleca się również stosowanie urządzeń umożliwiających wykorzystanie wód na miejscu – na cele bytowe oraz gospodarcze, w zgodzie z przepisami odrębnymi. w zakresie odprowadzanie wód opadowych i roztopowych:

Ustalenia planu nie wpłyną na zachwianie dążenia do osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla obszaru dorzecza Wisły.

Warunki odprowadzania ścieków bytowych, komunalnych, przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych do wód lub urządzeń określa rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z dnia 15 lipca 2019 r. poz. 1311).

- Wpływ na rośliny i zwierzęta

Obecny charakter krajobrazu roślinnego omawianego terenu, jest typowy dla miejskich terenów zurbanizowanych. Na obszarze planu nie występują cenne, naturalne zbiorowiska roślinności, jak też nie ma miejsc łęgowych i stałego bytowania cennych gatunków zwierząt dziko żyjących. Egzystują gatunki pospolite, związane z osiedlami ludzkimi i terenami zadrzewionymi - głównie drobne ssaki, ptaki i owady. Przypuszcza się że realizacja ustaleń planu nie będzie wiązała się z eliminacją istniejącej zieleni, zatem nie należy spodziewać się zubożenia obszaru projektu planu miejscowego o jakiegokolwiek gatunki roślin czy zwierząt. W obrębie obszaru opracowania dominuje zieleń urządzona towarzysząca budynkom mieszkalnym, usługowym oraz budynkom użyteczności publicznej. Plan zachowuje istniejące tereny zieleni publicznej. W wyniku realizacji ustaleń planu stwarzane są ponadto warunki dla ochrony i wzbogacenia terenów zieleni i zadrzewień. Plan przewiduje lokalizację zadrzewień wzdłuż ulic, zachowując szpalery istniejące, ale także uzupełniając je i tworząc nowe nasadzenia. Dotyczy to ulic ponadlokalnych i lokalnych.

- Wpływ na krajobraz

Potencjalna nowa zabudowa będzie kontynuacją dotychczasowego zainwestowania, a z uwagi na funkcje tej zabudowy, nie powinna być odbierana, jako dysharmonizująca krajobraz miejski. Duże znaczenie dla postrzegania nowej zabudowy będzie dbałość o uporządkowane zagospodarowanie terenów, wprowadzenie nasadzeń zieleni na części działek przeznaczonych, jako powierzchnie biologicznie czynne. W projekcie planu ustalono, że wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej w obrębie działki budowlanej winien wynosić dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej co najmniej 30% z wyłączeniem strefy obniżonej wysokości zabudowy, dla której minimum 10%, minimum 60% dla terenu sportu i rekreacji, minimum 40% teren zabudowy usług nauki, minimum 70% dla terenów Rodzinnego Ogrodu Działkowego.

- Wpływ na cele i przedmiot obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000

Obszar planu znajduje się poza obszarami chronionymi w trybie przepisów ustawy o ochronie przyrody. Najbliżej znajdującym się obszarem prawnie chronionym jest Zespół przyrodniczo-krajobrazowy pn. „Zwierzyniec Królewski”, który znajduje się w odległości ok. 2,8 km od zachodniej granicy obszaru opracowania. Obszar Natura 2000 pn. „Dolina Rawki” wchodzący w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej i rezerwat przyrody pn. „Rawka” znajdują się w odległości ok. 5,4 km w linii prostej od wschodniej granicy obszaru opracowania,

Prognozuję, iż przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji ustaleń planu, nie będą mieć wpływu na Obszar Natura 2000 i pozostałe obszary chronione, w trybie przepisów ustawy o ochronie przyrody. Ustalenia planu nie przyczynią się również do pogorszenia stanu siedlisk gatunków roślin i zwierząt dla ochrony, których wyznaczono te obszary.

- Wpływ na obszar ochrony uzdrowiskowej Skierniewice – Maków

W ustaleniach projektu planu respektuje się zasady gospodarowania (w tym, ograniczenia w zagospodarowaniu) zapisane w ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych dla strefy „C” ochrony uzdrowiskowej. Znaczący fragment obszaru planu położony jest w strefie „C” obszaru ochrony uzdrowiskowej Skierniewice – Maków.

- Wpływ na zabytki i dobra materialne

Ustalenia planu nie niosą za sobą zagrożeń dla sfery dóbr materialnych zgromadzonych poza obszarem opracowania. W obrębie obszaru planu zabytki nie występują.

- Wpływ na warunki i jakość życia mieszkańców

Realizacja programu zabudowy zapisanego w projekcie planu miejscowego nie spowoduje pogorszenia jakości powietrza na analizowanym obszarze i tym samym, nie będzie miała negatywnego wpływu na ten stan w mieście. Dopuszczona planem zabudowa to przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa i usługowa, a na obszarze projektu planu miejscowego

dostępna jest sieć ciepłownicza nie powstaną tu kotłownie lokalne, których praca stanowiła dodatkowe, liczące się, źródła tzw. niskiej emisji zanieczyszczeń energetycznych, pochodzącej ze spalania paliw dla celów grzewczych. Na obszarze projektu planu miejscowego należy liczyć się z niewielkim wzrostem emisji zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw w silnikach pojazdów samochodowych oraz ze wzrostem emisji hałasu komunikacyjnego. Wiązać się to będzie z powstaniem zespołu budynków mieszkalnych i usług a w konsekwencji - nasilenia ruchu kołowego i powstania większych zgrupowań miejsc postojowych, a dalej idąc - okresowego pogorszenia warunków aerosanitarnych i klimatu akustycznego wokół budynków. Jednak sytuacja ta jest konsekwencją możliwości zagospodarowania, jakie są dopuszczone obowiązującym planem miejscowym. Jednocześnie nie będą to obciążenia o wymiarze ponadlokalnym.

Dopuszczalne poziomy hałasu w obszarach zabudowy (zróżnicowane w zależności od rodzaju zabudowy i źródeł emisji) określają aktualnie przepisy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. Nr 120, poz.826, z późn.zm.). W projekcie planu miejscowego nie przewiduje się budowy ulic o charakterze ponadlokalnym, tj. ulic które generowałyby ruch zewnętrzny, nie związanych z dostępnością zabudowy w obszarze opracowania.

- Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym

Na obszarze objętym projektem planu, istnieje 5 stacji energetycznych. Stacje te zlokalizowane są w budynkach. Jedna z nich zlokalizowana jest w sąsiedztwie terenu przeznaczanego dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej, jedna w sąsiedztwie stadionu (przy ul. Pomologicznej), jedna w sąsiedztwie budynku usługowego, dwie w sąsiedztwie terenów garaży. Odległości stacji od budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi wynosi od 10,0 m do 16,0 m. Tego rodzaju obiekty poprzez fakt umieszczenia w budynkach stanowią ograniczone źródło emisji promieniowania elektromagnetycznego mogącego mieć negatywny wpływ na zdrowie ludzi. O dopuszczalnych poziomach pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobach sprawdzania dotrzymania tych poziomów natężenie pola elektrycznego w terenach zabudowy mieszkaniowej mowa w rozdziale II pkt. 10.3. niniejszego opracowania. Wobec braku szczegółowego rozpoznania emisji promieniowania w/wym. stacji w projekcie planu miejscowego nie ustala się stref bezpieczeństwa od stacji dla lokalizacji obiektów z pomieszczeniami przeznaczonymi na stały pobyt ludzi. W projekcie planu miejscowego nie wyklucza się wykonania nowych obiektów stanowiących źródła emisji promieniowania elektromagnetycznego, jakimi są obiekty infrastruktury technicznej z zakresy telekomunikacji i elektroenergetyki. Projekt planu miejscowego określa pewne ramy dla lokalizacji w/wym. obiektów (lokalizacja stacji w budynkach, lokalizacja linii energetycznych pod ziemią), nie przesądzając o szczegółowych miejscach lokalizacji. W myśl ustaleń projektu planu miejscowego kolejną zasadą jaka będzie obowiązywać przy sytuowaniu wszelkich sieci i urządzeń infrastruktury technicznej (w tym, telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej) jest zasada, by taka lokalizacja nie eliminowała możliwości realizacji przeznaczenia terenu na warunkach tego planu i na warunkach wynikających z przepisów odrębnych. W przepisach odrębnych wymaga się, by sieci i urządzenia telekomunikacyjne i elektroenergetyczne realizowane były z zachowaniem właściwych stref bezpieczeństwa.

W projekcie planu nie wyklucza się wykonania nowych obiektów stanowiących źródła emisji promieniowania elektromagnetycznego, jakimi są obiekty infrastruktury technicznej z zakresy telekomunikacji i elektroenergetyki. Prawdopodobnie niezbędna będzie budowa stacji transformatorowej ze średniego na niskie napięcie dla obsługi nowej zabudowy. Plan określa pewne ramy dla lokalizacji w/wym. obiektów, nie przesądzając o szczegółowych miejscach lokalizacji. W myśl ustaleń planu, zasadą jaka będzie obowiązywać przy sytuowaniu wszelkich sieci i urządzeń infrastruktury technicznej (w tym, telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej) jest zasada, by taka lokalizacja nie eliminowała możliwości realizacji przeznaczenia terenu na warunkach tego planu i na warunkach wynikających z przepisów odrębnych. W przepisach odrębnych wymaga się, by sieci i urządzenia telekomunikacyjne i elektroenergetyczne realizowane były z zachowaniem właściwych stref bezpieczeństwa.

- Wytwarzanie odpadów

Realizacja programu zabudowy przyzwołego w projekcie planu będzie skutkować wzrostem ilości wytwarzanych odpadów, głównie odpadów komunalnych. Są to odpady o najniższym stopniu uciążliwości, którymi gospodarowanie nie przedstawia większych problemów. Warunkiem utrzymania czystości środowiska przy dużej ilości odpadów komunalnych wytwarzanych w zabudowie zlokalizowanej na obszarze planu będzie ich właściwe gromadzenie do czasu ich odbioru, w terminach i w sposób zorganizowany przez Miasto. Ustawowa powszechność prowadzenia zbiórki tego rodzaju odpadów daje gwarancje właściwego gospodarowania odpadami, zapobiegając zagrożeniu zanieczyszczeniem środowiska.

- Przewidywane możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko

Nie przewiduje się by ustalenia projektu planu w jakimkolwiek stopniu skutkowały transgranicznym oddziaływaniem na środowisko.

Przewidywane skutki oddziaływania ustaleń projektu planu na środowisko i jego prawidłowe funkcjonowanie są zróżnicowane, co do charakteru zmian, trwałości przekształceń, natężenia zachodzących zmian, częstotliwości zmian i ich zasięgu przestrzennego. Spodziewane przeobrażenia w środowisku w związku z wprowadzeniem ustaleń planu miejscowego będą prawdopodobnie niewielkie, bez znaczącego negatywnego oddziaływania na ogólny stan środowiska obszaru opracowania i terenów przyległych.

Wśród oddziaływań na środowisko w kontekście ustaleń projektu planu przeanalizowane zostały następujące znaczące oddziaływania:

1. Charakter zmian:

- pozytywne,
- negatywne,
- bez większego znaczenia

2. Pod względem bezpośredniości:

- bezpośrednio,
- pośrednie (w sensie dalsze),
- wtórne (w rozumieniu pochodne, występujące jako skutek w późniejszym okresie),

3. Pod względem okresu trwania

- chwilowe (ograniczonym do maksimum 1 doby),
- krótkoterminowe (do 1 roku),
- długoterminowe (kilkudziesięcioletnim np. powyżej 50 lat),

4. Pod względem częstotliwości:

- stałe,
- zmienne,
- epizodyczne

5. Pod względem trwałości przekształceń:

- o skutkach odwracalnych,
- o skutkach nieodwracalnych

6. Intensywność przekształceń;

- znaczne,
- nieznaczne,
- obojętne,
- skumulowane (nakładające się oddziaływanie pochodzące z różnych źródeł)

7. Zasięg przestrzenny oddziaływania:

- lokalnie, (miejscowe),
- w terenach przyległych.

Brak definicji tych pojęć w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz w ustawie Prawo ochrony środowiska powodują, że ocena w dużej mierze jest subiektywna.

Dla przedsięwzięć, przewidzianych w projekcie planu bezpośrednio oddziaływanie na środowisko nie będzie ograniczone do najbliższego sąsiedztwa. Przed określeniem konkretnych lokalizacji inwestycji możliwe jest tylko wskazanie kluczowych czynników, które będą lub potencjalnie mogą wpływać na zmiany stanu środowiska.

Ewentualne uciążliwości ograniczane są poprzez ustalenia ujęte w projekcie planu. W związku z tym ważna jest jego realizacja w zakresie systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia ścieków bytowych, komunalnych i wód opadowych, systemów i sposobów ogrzewania, segregowania odpadów stałych w miejscach ich powstawania, zachowania parametrów zabudowy, odpowiednich wskaźników terenów biologicznie czynnych, rozwoju zieleni.

WYKŁOZENIE

Tabela 3. Ogólna ocena potencjalnych skutków wpływu realizacji ustaleń projektu planu na środowisko i jakość życia i zdrowia ludzi

KOMPONENTY ŚRODOWISKA OBJĘTE PROGNOZĄ	RODZAJ ODDZIAŁYWAŃ						
	Charakter zmian	Pod względem bezpośredniości	Okres trwania	Częstotliwości	Trwałość przekształceń	Intensywność przekształceń	Zasięg oddziaływania
Gleby i powierzchnia terenu	<u>negatywne</u> w terenach dotychczas wolnych od zabudowy, w pozostałych <u>bez większego znaczenia</u>	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	nieodwracalne	znaczna	lokalnie
Zwierzęta	<u>negatywne</u> w terenach dotychczas wolnych od zabudowy, w pozostałych <u>bez większego znaczenia</u>	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	nieodwracalne	nieznaczne,	lokalnie
Rośliny	<u>negatywne</u> w terenach dotychczas	bezpośrednie	krótkoterminowe	zmiennie	odwracalne	nieznaczne,	lokalnie

	wolnych od zabudowy, w pozostałych <u>bez większego znaczenia</u>						
Różnorodność biologiczna	<u>negatywne</u> w terenach dotychczas wolnych od zabudowy, w pozostałych <u>bez większego znaczenia</u>	wtórne	długoterminowe	zmiennie	odwracalne	nieznaczące,	lokalnie
Krajobraz	bez większego znaczenia	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	odwracalne	nieznaczące	lokalnie
Wody	bez większego znaczenia	pośrednie	krótkoterminowe	epizodyczne	nieodwracalne	nieznaczące	lokalnie i w terenach przyległych
Klimat lokalny (mikroklimat)	bez większego znaczenia	wtórne	długoterminowe	stałe	nieodwracalne	nieznaczące	lokalnie i w terenach przyległych
Powietrze atmosferyczne	negatywne	bezpośrednie	długoterminowe	zmiennie	odwracalne	nieznaczące	lokalnie
Klimat akustyczny (emisja hałasu)	negatywne	bezpośrednie	długoterminowe	zmiennie	odwracalne	nieznaczące	lokalnie
Środowisko życia człowieka	<u>bez większego znaczenia</u>	bezpośrednie	krótkoterminowe	zmiennie	odwracalne	nieznaczące,	miejscowe

Oddziaływania, będące skutkiem realizacji ustaleń planu będą występowały głównie w fazie realizacji poszczególnych obiektów budowlanych, ich eksploatacji i ewentualnej likwidacji, a ich oddziaływanie, rodzaj i natężenie będzie zróżnicowane.

V. Potencjalne zmiany w środowisku przy dotychczasowym użytkowaniu

W granicach obszaru opracowania i w najbliższym sąsiedztwie elementy środowiska takie jak: zbiorowiska roślinności naturalnej, gleby, powietrze, środowisko wodno-gruntowe należą do przekształconych. Nie mniej jednak, pomimo tych przekształceń stanowią one zasadniczy element środowiska życia mieszkańców i użytkowników obszaru opracowania jak i jego otoczenia. Realizacja ustaleń planu ma prowadzić, jeśli nie do poprawy, to przynajmniej do nie pogarszania ich stanu. Służyć temu mają ustalenia projektu planu określające zasady gospodarowania w obrębie obszaru opracowania, zasady obsługi obszaru w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji oraz ustalenia dotyczące zachowania terenów przyrodniczo aktywnych.

Należy przypuszczać, iż przy braku zmiany planu parametry dotyczące bryły budynków w tym; wysokość obiektów, wygląd dachów pozostałyby nie zmienione. Zmiana planu umożliwi natomiast, taką realizację budynków, aby „nowe” obiekty były w pełni spójne z otoczeniem, a mieszkańcom żyło się wygodniej. Istniejące zainwestowanie nie jest związane z negatywnym oddziaływaniem na środowisko.

W przypadku nie podejmowania działań inwestycyjnych stan środowiska nie uległby istotnym negatywnym przekształceniom.

Rozpatrując potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu miejscowego można również założyć wariant, w którym nie zostaną podjęte nowe inwestycje. Przy takim założeniu, presja na środowisko będzie mniejsza wyłącznie w zakresie intensywności i parametrów zabudowy. Pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz lokalizacja obszaru opracowania w części zurbanizowanej miasta nie uzasadniają zaniechania inwestowania na tym obszarze.

VI. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym, istotne z punktu widzenia projektowanego planu oraz sposoby, w jakich zostały one uwzględnione podczas opracowywania projektu planu

Ze względu na przynależność Polski do Unii Europejskiej, Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska, wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej.

Do najważniejszych z nich na szczeblu europejskim należą m.in.:

- **Europa 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu**, będąca wizją rozwoju Europy w XXI wieku w oparciu o: rozwój inteligentny, czyli rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, rozwój zrównoważony, rozumiany jako wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, polegający na wspieraniu gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną,
- **Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020**, której celem jest wskazanie strategicznych wytycznych rozwoju terytorialnego oraz uwzględnienie spójności terytorialnej w polityce spójności UE m.in. poprzez:
 - ✓ wspieranie policentrycznego i zrównoważonego rozwoju terytorialnego, w tym na poziomie regionalnym,
 - ✓ wspieranie zintegrowanego rozwoju w miastach oraz regionach wiejskich i na obszarach o szczególnych uwarunkowaniach m.in. w celu tworzenia połączeń sieciowych między miastami i poprawy dostępności peryferyjnych obszarów wiejskich,
 - ✓ zapewnienie globalnej konkurencyjności regionów w oparciu o silne wsparcie gospodarki lokalnej,

- ✓ zapewnienie dostępu m.in. do transportu drogowego, kolejowego, wodnego i lotniczego, szerokopasmowego Internetu i transeuropejskich sieci energetycznych, rozwój transportu intermodalnego oraz sieci transeuropejskich (TEN-T),
- ✓ budowanie powiązań między ekologicznymi, krajobrazowymi i kulturowymi walorami regionów, jako istotnymi elementami rozwoju zrównoważonego.
- **Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich**, wskazująca na konieczność zwiększenia konkurencyjności miast europejskich i kreowania zintegrowanej polityki rozwoju miast m.in. poprzez:
 - ✓ tworzenie i zapewnianie przestrzeni publicznych wysokiej jakości,
 - ✓ modernizację sieci infrastruktury i poprawę wydajności energetycznej, w tym m.in. zrównoważony i dostępny transport miejski skoordynowany z sieciami regionalnymi,
 - ✓ kształtowanie zwartych struktur zurbanizowanych dostosowanych do zmian klimatycznych,
 - ✓ podnoszenie standardów mieszkaniowych.
- **Wspólna Strategia Rozwoju Przestrzennego Krajów V4+2**, której celem jest m.in. przyczynienie się do rozwoju sieci transportowych i sieci infrastruktury technicznej oraz wsparcie spójności przestrzennej w Europie,
- **Biała Księga – Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu**, który zakłada stopniowe odejście od transportu samochodowego na rzecz przyjaznych środowisku środków transportu, w tym transportu kolejowego, oraz zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do środowiska m.in. poprzez:
 - ✓ ukończenie szybkiej europejskiej sieci kolejowej do 2050 r.,
 - ✓ stworzenie do 2030 r. w pełni funkcjonalnej ogólnie unijnej multimodalnej sieci bazowej TEN-T oraz do 2050 r. połączenie wszystkich lotnisk należących do sieci bazowej z siecią kolejową.
- **Unijna Strategia Ochrony Różnorodności Biologicznej do 2020 r.**, której celem nadrzędnym jest:
 - ✓ powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemów UE oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu, m.in. poprzez: pełne wdrożenie Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej,
 - ✓ utrzymanie i odbudowę ekosystemów i ich funkcji, zwiększenie wkładu rolnictwa w utrzymanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej, zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów rybnych,
 - ✓ zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych,
 - ✓ pomoc na rzecz zapobiegania utracie światowej różnorodności biologicznej.
- **Konwencja o różnorodności biologicznej**, wskazująca jako cele nadrzędne: ochronę różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie elementów różnorodności biologicznej oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych.
- **Europejska Konwencja Krajobrazowa**, której celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu.
- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory** wprowadzająca na obszarze UE system ochrony walorów przyrodniczych i postanowienia w zakresie ochrony siedlisk i ochrony gatunkowej,
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa**, której postanowienia dotyczą wszystkich gatunków ptaków naturalnie występujących w stanie dzikim na europejskich terytoriach państw członkowskich Unii,
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy**, która

jednoznacznie określa działania państw członkowskich UE w zakresie ochrony powietrza, tak aby unikać, zapobiegać lub ograniczać szkodliwe oddziaływanie zanieczyszczeń pochodzących zwłaszcza z emisji punktowej na zdrowie ludzi i środowiska jako całości,

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej**, która ma na celu ochronę wody przed zanieczyszczeniem u jej źródła,
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/60/WE z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim**, która ma na celu zmniejszenie ryzyka występowania powodzi, a także minimalizacji skutków ich występowania na terenie UE,
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku**, która ustanawia wspólne zasady zapobiegania lub zmniejszania szkodliwych skutków narażenia na działanie hałasu.

Cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i ogólnokrajowym stanowią z kolei podstawę konstruowania celi szczegółowych na szczeblu krajowym – regionalnym i lokalnym.

Na poziomie krajowym, strategiczne cele ochrony środowiska, oparte o prawo międzynarodowe, zawarte są w dokumentach rządowych m.in. takim jak: „**Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP)** Projekt – 11 lipca 2018 r.

PEP obejmuje następującą tematykę:

- bezpieczeństwo biologiczne, w tym organizmy genetycznie zmodyfikowane,
- klimat akustyczny,
- najlepsze dostępne techniki BAT,
- odpady,
- pola elektromagnetyczne,
- powierzchnia ziemi,
- powietrze,
- promieniowanie jonizujące,
- służby ochrony środowiska i podmioty biorące udział w zarządzaniu środowiskiem,
- system finansowania ochrony środowiska,
- system ocen oddziaływania na środowisko,
- technologie środowiskowe,
- wzorce zrównoważonej konsumpcji i edukacja ekologiczna, w tym dostęp do informacji,
- zasoby geologiczne,
- zasoby przyrodnicze, w tym krajobraz, leśnictwo i różnorodność biologiczna,
- zasoby wodne, w tym jakość wód,
- zmiany klimatu (mitygacja i adaptacja).

Innym dokumentem na szczeblu krajowym jest „**Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030**” została przyjęta przez Radę Ministrów dnia 13 grudnia 2011 r., a jej celem strategicznym jest: „efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.”

Do głównych celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w horyzoncie roku 2030 zaliczono:

- 1) podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej

struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności, m.in. poprzez: wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych głównych ośrodków miejskich (w tym Łodzi), intensyfikację powiązań funkcjonalnych pomiędzy głównymi węzłami sieci osadniczej w układzie krajowym i międzynarodowym (w tym układu bipolarnego Warszawa – Łódź), integrację obszarów funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich (w tym

poprzez działania o charakterze planistycznym i inwestycyjnym) m.in. pod kątem poprawy dostępności transportowej oraz na rzecz rewitalizacji obszarów zdegradowanych,

- 2) poprawę spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów, m.in. dzięki: wspomaganie spójności w układzie krajowym (w tym zwiększeniu integracji funkcjonalnej Polski Zachodniej, Polski Wschodniej oraz Pomorza Środkowego z Polską Centralną poprzez przygotowanie i stałą aktualizację strategii makroregionalnych, wzmocnienie powiązań transportowych Polski Wschodniej, Pomorza Środkowego i Polski Zachodniej z Polską Centralną i siecią głównych miast w kraju, wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych słabszych ośrodków miejskich, wspomaganie procesów koncentracji urbanizacji w miastach średnich i wybranych małych, wspomaganie restrukturyzacji obszarów wiejskich), regionalnej integracji funkcjonalnej, wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowaniu potencjału dla specjalizacji terytorialnej (w tym zwiększeniu dostępności transportowej wewnątrz regionów, wspieraniu rozwoju ośrodków subregionalnych, integracji przestrzennej i funkcjonalnej obszarów wiejskich, wspomaganie rozwoju specjalizacji terytorialnej), wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych (w tym obszarów o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkującym możliwości rozwojowe (powiat łęczycki), restrukturyzacji i rewitalizacji obszarów zdegradowanych i miast (Łódź, Kutno, Zgierz, Pabianice, Skierniewice, Tomaszów Mazowiecki, Bełchatów),
- 3) poprawę dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej, m.in. poprzez: poprawę dostępności polskich miast i regionów (w tym w obrębie układu bipolarnego Warszawa – Łódź dzięki uzupełnieniom w docelowym układzie autostrad i dróg ekspresowych oraz tworzeniu podstaw do zbudowania docelowego systemu kolei dużych prędkości, realizacji inwestycji drogowych i kolejowych łączących największe miasta z ośrodkami subregionalnymi i najważniejszymi centrami powiatowymi), zmniejszenie zewnętrznych kosztów transportu (m.in. modernizację sieci kolejowej, wspieranie rozwoju systemów intermodalnych, preferencje dla rozwoju transportu publicznego, utworzenie zintegrowanego multimodalnego systemu transportowego), poprawę dostępności teleinformatycznej (m.in. wspieranie rozwoju infrastruktury przewodowej i bezprzewodowej zwiększającej dostęp do szerokopasmowego Internetu, digitalizację przestrzennych baz danych),
- 4) kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski, m.in. poprzez: integrację działań w zakresie funkcjonowania spójnej sieci ekologicznej kraju będącej podstawą ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, wprowadzenie gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, racjonalizację gospodarowania ograniczonymi zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, w tym zapobieganie występowaniu deficytu wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów, zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby,

zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż kopalin i zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych,

- 5) zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa, m.in. poprzez: przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na zagrożenie (w tym działania na rzecz dywersyfikacji źródeł dostaw nośników energii, ograniczanie emisji CO₂, rozbudowy sieci przesyłowej najwyższych napięć, ochrony złóż kopalin o charakterze strategicznym, w tym węgla brunatnego, zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii ze wskazaniem w planach zagospodarowania przestrzennego województw stref dla rozwoju energetyki wiatrowej i innych źródeł odnawialnych oraz lokalizacji wieloletnich plantacji roślin energetycznych a także stref zakazu wykorzystania lub ograniczonego rozwoju różnych form OZE), zwiększenie poziomu zabezpieczenia przed ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi i antropogenicznymi (w tym zwiększenie poziomu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz dyspozycyjnych zasobów wodnych i przeciwdziałanie skutkom suszy), kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa (w tym m.in. tworzenie warunków dla realizacji przedsięwzięć obronnych związanych z realizacją Programu Inwestycji NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa),
- 6) przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego, m.in. poprzez: zbudowanie sprawnego zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego, w tym wskazanie szczególnej roli planu zagospodarowania przestrzennego województwa jako integralnego ze strategią elementu planowania rozwoju województwa, pełniącego rolę koordynacyjną wobec wszystkich przedsięwzięć podejmowanych w regionie.

14 lutego 2017 r. Rada Ministrów przyjęła nową średniookresową strategię rozwoju kraju – Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR. Wskazane w SOR cele, kierunki interwencji, działania i projekty strategiczne powinny znaleźć odzwierciedlenie we wszystkich dokumentach strategicznych. W tym sensie SOR stanowi podstawę do przygotowywania nowych strategii sektorowych, w tym strategii środowiskowej. Komitet Koordynacyjny ds. Polityki Rozwoju (KKPR) rekomendował zastąpienie dotychczas obowiązującej Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” (BEiŚ) dwoma osobnymi dokumentami. Prace nad strategią środowiskową były koordynowane przez Ministerstwo Środowiska ze wsparciem członków międzyresortowego zespołu. Dokument otrzymał nazwę Polityka ekologiczna państwa 2030 (PEP).

Do dokumentów ogólnokrajowych należy również **Strategia Gospodarki Wodnej z 2005 r.** W dokumencie tym zostały określone następujące cele kierunkowe gospodarki wodnej: Cel I: Zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych ludności i gospodarki przy poszanowaniu zasad zrównoważonego użytkowania wód,

Cel II: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wody zależnych,

Cel III: Podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy.

W Strategii... wskazano na potrzebę sporządzania planów gospodarowania wodą: „Istotną rolę w realizacji trzech podstawowych celów strategicznych odgrywać będą plany gospodarowania wodą w obszarze dorzecza Odry i obszarze dorzecza Wisły (...). Opracowanie i wdrożenie zintegrowanych programów gospodarowania wodami uwzględniających, obok poprawy jakości wód, racjonalne kształtowanie zasobów wodnych, a w tym budowę wielozadaniowych zbiorników retencyjnych i obiektów małej retencji wodnej w celu wyrównywania przepływu w rzekach oraz sterowania odpływem wód opadowych. Działania w tym zakresie powinny sprzyjać zatrzymywaniu możliwie największej ilości wody w glebie, a także ochronie naturalnie ukształtowanych ekosystemów oraz ochronie gatunkowej flory i fauny związanej ze środowiskiem wodnym.

” A zarazem „swoje odzwierciedlenie w planach znajdują również przedsięwzięcia jednostek samorządu terytorialnego, realizującego lokalne potrzeby, np.: w odniesieniu do retencjonowania wód”.

Projekt polityki wodnej państwa do roku 2030, jako cel nadrzędny PWP wskazuje: - zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywołanych przez powodzie i susze w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównania dysproporcji regionalnych, zaś celami strategicznymi dla osiągnięcia celu nadrzędnego są:

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów,
- zaspokojenie potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę,
- zaspokojenie społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,
- ograniczenie wystąpienia negatywnych skutków powodzi i susz oraz zapobieganie zwiększaniu ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych i ograniczenie wystąpienia ich negatywnych skutków,
- reforma systemu zarządzania i finansowania gospodarki wodnej.

Poza tym, dokumentami szczebla regionalnego, które mają wpływ na rozwój i zagospodarowanie przestrzenne województwa łódzkiego należą m.in.:

- Wojewódzki programu opieki nad zabytkami dla województwa łódzkiego na lata 2016 – 2019, przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XXV/319/16 z dnia 21 czerwca 2016 r.,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2016 na lata 2017 – 2020 z perspektywą do 2024 r., przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XXXI/415/16 z dnia 20 grudnia 2016 r.,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016 – 2022 z uwzględnieniem lat 2023 – 2028 przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XL/502/17 z dnia 20 czerwca 2017 r.,
- Wieloletnia prognoza Finansowa Województwa Łódzkiego przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XLVI/590/17 z dnia 19 grudnia 2017 r.

Najważniejszym dokumentem na poziomie regionalnym określającym wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągnięcia jest strategia rozwoju województwa. „**Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020**”, została przyjęta uchwałą Nr XXXIII/644/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2013 r. Pełni ona rolę planu działań władz samorządowych, rolę kierunkową dla podmiotów działających w regionie oraz rolę koordynacyjną dla pozostałych regionalnych dokumentów programowych i planistycznych, w tym planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa (art. 39 ust. 3) oraz plan zagospodarowania przestrzennego województwa dostosowuje się do strategii po jej aktualizacji w zakresie, w jakim dotyczy ona sytuacji przestrzennej województwa (art. 39a).

„Strategia...” przyjmuje wizję rozwoju regionu, która przedstawia pożądany stan województwa łódzkiego w relatywnie odległej przeszłości.

Uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr LV/679/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r. uchwalono „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi”.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest wyrazem polityki przestrzennej samorządu województwa i odgrywa istotną rolę w gospodarowaniu przestrzenią. Określa cele i kierunki rozwoju przestrzennego regionu w perspektywie

długookresowej, uwzględnia ustalenia strategii rozwoju województwa stanowiąc jednocześnie podstawę dla wyboru działań priorytetowych w kolejnych okresach programowania oraz uwzględnia rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym. Plan, jako element systemu planowania przestrzennego, pełni istotną rolę koordynacyjną między planowaniem na szczeblu krajowym a planowaniem metropolitalnym i miejscowym, nie będąc jednocześnie aktem prawa miejscowego i nie naruszając uprawnień gmin i związków metropolitalnych w zakresie gospodarowania przestrzenią.

Cele ochrony środowiska ustanowione w odniesieniu do obszaru Skierniewic zawarte zostały w dwóch podstawowych dokumentach określających potrzeby i zasady kształtowania środowiska naturalnego miasta: **Programie Ochrony Środowiska Miasta Skierniewice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024** (zatwierdzonego uchwałą Nr XLIV/151/2017 Rady Miasta Skierniewice z dnia 23 listopada 2017 r.) oraz w **„Strategia rozwoju miasta Skierniewice do roku 2020”** (Załącznik do uchwały Nr XXIV/74/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 21 kwietnia 2016 roku). „Strategia Rozwoju Miasta Skierniewice do roku 2020” jest głównym instrumentem realizacji celów rozwojowych Miasta w perspektywie do 2020 roku. Dokument dotyczy problematyki rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta Skierniewice. Podstawowym jego celem jest przedstawienie propozycji celu oraz głównych działań, których realizacja w okresie 2016-2020 r. przyczyni się do wzrostu pozycji konkurencyjnej Miasta na mapie regionu i kraju oraz podniesienia poziomu atrakcyjności i jakości życia w Skierniewicach.

„Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Skierniewice - II edycja” – Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIII/42/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 7 kwietnia 2016 r., które określają politykę przestrzenną, w tym zasady zagospodarowania przestrzennego miasta równocześnie uwzględniają ustalenia określone w **„Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego”**.

W zakresie powiązań środowiskowych i kulturowych celem głównym, zapisanym w Planie Województwa, jest kształtowanie tożsamości regionalnej w oparciu o walory przyrodnicze, kulturowe i turystyczne regionu, a kierunkami działań są:

- Ochrona najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego,
- Zachowanie i ochrona materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu kulturowego województwa.

Założenia zawarte w „Zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja” tworzone były w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju.

Podstawowym celem polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańcom, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych.

Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto w dwóch grupach:

- w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych,
- w zakresie, jakości środowiska.

Wśród nich, w kontekście zakresu ustaleń Studium wymienić należy: racjonalizację użytkowania wody, ochronę gleb, wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, gospodarowanie odpadami, jakość wód, jakość powietrza, zmiany klimatu, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne, różnorodność biologiczną i krajobrazową.

Ważnymi dokumentami, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego na szczeblu samorządowym są lokalne plany rozwoju, inwentaryzacje przyrodnicze, programy gospodarki odpadami, opracowania ekofizjograficzne i inne. Gros wskazań pochodzących z powyższych dokumentów znalazła odzwierciedlenie w ustaleniach i regulacjach zawartych w projekcie planu miejscowego. Postulat konieczności ograniczenia zmian klimatu i promowania czystej energii znalazł odzwierciedlenie

w ustaleniach projektu planu odnoszących się do zasad zaopatrzenia w ciepło. Projekt planu ustala nakaz stosowania do celów grzewczych, bezemisyjnych lub niskoemisyjnych źródeł ciepła, spełniających wymagania standardów jakości powietrza. Projekt planu, mając na uwadze potrzebę promowania wysokiej jakości zdrowia publicznego, w tym zapewnienia odpowiednich warunków akustycznych. Z przepisów art. 113 ust. 2 pkt. 1 i art. 114 ustawy „Prawa ochrony środowiska” wynika potrzeba określenia w planie miejscowym tereny, które podlegają ochronie akustycznej. Są nim wyznaczone w planie tereny o symbolach:

- 1MN, U, 2M,U, 3M,U, 4M,U, 5M,U, 6M,U, 7M,U, 8M,U 9M,U zalicza się do terenów chronionych akustycznie określonych, jako „tereny mieszkaniowo-usługowe”, dla których dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku ustalono na poziomie 65 dB w ciągu dnia (przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom) i 56 dB w ciągu nocy (przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom),
- 10 UON zalicza się do terenów chronionych akustycznie określonych, jako „teren zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży”, dla którego dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku ustalono na poziomie 61 dB w ciągu dnia (przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom) i 56 dB w ciągu nocy (przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom).

Tereny te zostały zaliczone do rodzaju terenów o dopuszczalnych poziomach hałasu w środowisku.

Dla obszaru opracowania ustalono również potrzeby w zakresie korzystania z infrastruktury technicznej służącej ochronie środowiska. W tym zasady odprowadzania ścieków i postępowania z wytworzonymi odpadami.

Kształtowaniu odpowiednich proporcji pomiędzy powierzchnią pod zabudowę, a terenami przyrodniczo aktywnymi służą zapisy określające procentowo minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej oraz maksymalny wskaźnik zabudowy.

VII. Ocena rozwiązań mających na celu zapobieganie ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogące być rezultatem realizacji planu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru natura 2000 oraz na integralność tego obszaru

Ustalenia projektu planu miejscowego są wynikiem kompromisu pomiędzy wymogami ochrony środowiska i życia człowieka, a koniecznością rozwoju urbanistycznego i ekonomicznego miasta. Przyjęte w planie rozwiązania dotyczące sposobu zagospodarowania i zainwestowania terenów, służące ograniczeniu negatywnych oddziaływań na środowisko pozwalają na stwierdzenie, że w zakresie polityki przestrzennej i kierunków rozwoju nie naruszają one ustaleń „Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice – II edycja”.

Ustalenia planu nie ingerują w tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Obszary opracowania znajdują się poza obszarami Natura 2000. Najbliższym usytuowanym obiektem w mieście jest obszar Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 pn. „Dolina Rawki” o kodzie PLH 100015. Jest to specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO), które określone są na podstawie Dyrektywy Siedliskowej dla ochrony typów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt.

Zapisane w projekcie planu ustalenia dotyczące przeznaczenia terenów, określenia intensywności zabudowy i zagospodarowania tych terenów, a także określenia zasad i warunków podejmowania inwestycji budowlanych – winny zapewnić utrzymanie równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia w obszarze objętym planem, jak też w obszarach przyległych. Ewentualny negatywny wpływ ustaleń planu na środowisko wynikał będzie z wprowadzenia nowej zabudowy na tereny dotychczas niezabudowane. Skala przekształceń w środowisku na tych terenach nie będzie odbiegać od typowej dla

przypadków podejmowania rozbudowy zainwestowania miejskiego na przyległych obszarach. Brak jest możliwości całkowitego wyeliminowania negatywnych dla środowiska skutków urbanizacji.

Projekt planu w swojej treści zawiera rozwiązania i szczegółowe ustalenia odnoszące się wprost do zagospodarowania wyodrębnionych terenów, a których celem jest minimalizacja niekorzystnego wpływu na środowisko planowanej zabudowy oraz innych form zagospodarowania terenu. Podstawowe ustalenia projektu planu w tym zakresie zostały przedstawione i ocenione we wcześniejszych rozdziałach niniejszego opracowania. Projekt planu zawiera: szczegółowe zdefiniowanie dopuszczalnych funkcji zabudowy i zagospodarowania terenu, ograniczenia dla miejsca sytuowania nowych budynków, ustalenie minimalnej powierzchni działki budowlanej, maksymalnego wskaźnika zabudowy działki, minimalnego i maksymalnego wskaźnika intensywności zabudowy, minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, maksymalnej wysokości budynków. Powyższe parametry zabudowy i wskaźniki odnoszące się do sposobu zagospodarowania działek budowlanych są różne dla poszczególnych terenów zabudowy, zależnie od rodzaju dopuszczonej zabudowy oraz uwarunkowań wynikających z dotychczasowego zainwestowania i sposobu użytkowania terenów. Należy oceniać, że zachowanie ich wartości granicznych pozwoli utrzymać równowagę środowiskową na obszarze planu, i tym samym, w obszarach doń przyległych. Projekt planu normuje również kwestie obsługi zabudowy w zakresie infrastruktury technicznej. Część tych mediów ma bezpośrednie odniesienie do ochrony środowiska przed emisją zanieczyszczeń powstających z użytkowania zabudowy (zanieczyszczeń do powietrza, ścieków, odpadów).

Powyższe unormowania mające na celu ograniczenie negatywnego oddziaływania planowanej zabudowy będą wspomagane rozwiązaniami, które mogą być sformułowane dopiero na etapie przygotowania inwestycji, w zgodzie z zapisami w planie oraz przepisami powszechnie obowiązującym. W ramach przygotowania projektów inwestycyjnych będą musiały się znaleźć, między innymi, rozwiązania dla spełnienia poniższych rozstrzygnięć planu:

- obowiązek odprowadzenia ścieków bytowych do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej,
- odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do ziemi poprzez systemy rozsączające, w sposób nie zmieniający stosunków wodnych i nie pogarszających stan środowiska, przy zachowaniu przepisów odrębnych lub do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej,
- zakaz likwidacji rowu melioracyjnego, z dopuszczeniem przykrycia i skanalizowania,
- zalecono stosowanie urządzeń umożliwiających wykorzystywanie wód na miejscu oraz stosowanie rozwiązań umożliwiających retencjonowanie nadmiaru wody przed ich odprowadzeniem do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej lub do ziemi, obowiązek usuwania odpadów na zasadach określonych w przepisach odrębnych, w oparciu o niezbędne urządzenia służące gromadzeniu odpadów w celu ich przygotowania do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania,
- obowiązek stosowaniu pro-ekologicznych źródeł ciepła,
- uwzględnienie zakwalifikowania terenów o przeznaczeniu opisanym symbolami „MN,U” i „UON”, które zaliczono do terenów o dopuszczalnych poziomach hałasu w środowisku, o których mowa w przepisach prawa ochrony środowiska - jako chronionych akustycznie, jako odpowiednio „tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniowo-usługową” i „teren zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży”.

Ustalenia planu zawierają rozwiązania korzystne dla środowiska, dlatego prognoza nie prezentuje rozwiązań alternatywnych do proponowanych w ustaleniach planu uznając, że zaproponowane ustalenia są najkorzystniejsze dla środowiska w kontekście istniejących uwarunkowań i kierunków rozwoju Skierniewic.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu miejscowego są warunkami ograniczającymi dowolność realizacji zagospodarowania w przestrzeni. Z racji swej funkcji plan jest wyłącznie przepisem prawa uzupełniającym przepisy zawarte w ustawach i rozporządzeniach wykonawczych.

VIII. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu miejscowego oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Obowiązek dokonywania okresowej oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, a przy tym także analizy realizacji planów miejscowych, nakłada na Prezydenta Miasta ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W art. 32 tej ustawy stanowi się, że Prezydent Miasta co najmniej raz w okresie kadencji musi wyniki tej oceny przedstawić Radzie Miasta. Jednocześnie posiada prawo występowania do Rady z wnioskami o sporządzenie lub zmianę miejscowych planów, w przypadku gdy wyniki ocen i analiz indywidualnych wniosków, postulatów, uzasadniają jego zdaniem, podjęcie takiej zmiany.

Rada Miasta Skierniewice zachowuje możliwość dokonania zmian w treści planu przedmiotowego obszaru w przypadkach gdy ocena skutków realizacji tego planu będzie negatywna.

IX. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych ustaleniami planu. Ma ona na celu wykazać, czy przyjęte w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego rozwiązania, niezbędne dla zapobiegania powstawania zagrożeń środowiska, spełniają swoją rolę oraz w jakim stopniu warunki realizacji ustaleń planu mogą oddziaływać na środowisko. Zgodnie z zapisami ustawowymi rolą prognozy nie jest ocena przyjętych w planie rozwiązań planistycznych, a sprawdzenie czy w przyjętych rozwiązaniach zabezpieczony został, we właściwy sposób, interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Ponadto prognoza ma za zadanie określić wpływ i zakres potencjalnych zmian na warunki życia człowieka, jakie mogą nastąpić w wyniku ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz przedstawić rozwiązania eliminujące lub ograniczające negatywny wpływ na środowisko, spowodowany realizacją ustaleń zawartych w projekcie planu.

Prognoza jest dokumentem sporządzonym obowiązkowo dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w centralnej części miasta. Obszar projektu planu obejmuje fragment miasta pomiędzy ulicami: Stanisława Rybickiego, Mazowiecką, Aleją Macieja Rataja, Aleją Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną.

Powierzchnia obszaru opracowania wynosi ok. 33,5 ha. Zagospodarowanie przedmiotowego obszaru zdominowała funkcja mieszkaniowa. Zabudowa mieszkaniowa obejmuje kilkanaście budynków wielorodzinnych zlokalizowanych przy ulicach: Alei Niepodległości, Mszczonowskiej i zabudowę mieszkaniową jednorodzinną w tym szeregową zlokalizowaną przy ulicy Mazowieckiej. Budynki mieszkaniowe jednorodzinne wolnostojące znajdują się w sąsiedztwie ulic: Mazowieckiej, Mszczonowskiej i Cichej. Zabudowa usługowa z zakresu administracji zlokalizowana została w sąsiedztwie ulic: Al. Rataja i Mszczonowskiej, z zakresu handlu przy ul. Mszczonowskiej. Znaczną powierzchnię zajmuje Rodzinny Ogród Działkowy zlokalizowany przy ulicy Ryszarda Kaczorowskiego. W sąsiedztwie ulicy Pomologicznej znajduje się sportowy Stadion Miejski. Obok ulokowano szkołę - Technikum Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Zabudowa wyposażona jest w podstawowe media infrastruktury technicznej: wodociąg, kanalizację sanitarną i ogólnospławną częściowo w kanalizację deszczową, sieć elektroenergetyczną wraz ze stacjami energetycznymi, sieć ciepłowniczą niskiego i wysokiego ciśnienia, telekomunikacyjną i gazową.

W sąsiedztwie obszaru objętego planem znajdują się tereny zabudowane przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową i usługową.

Obszar objęty projektem planu położony jest w strefie „C” ochrony uzdrowiskowej Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Skierniewice - Maków. Poddany jest on rygorom ochrony wynikającym z położenia w strefie „C” ochrony uzdrowiskowej, na podstawie przepisów ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach, obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych.

Obszar projektu planu położony jest poza obszarami przyrodniczo cennymi, objętymi prawną ochroną na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody.

Uwarunkowania przyrodnicze oraz dotychczasowy stan zagospodarowania obszaru objętego projektem planu i najbliższego otoczenia, wskazują że nie występują zagrożenia dla funkcjonowania środowiska tego rejonu w stopniu, który wymagałby podjęcia działań naprawczych oraz wprowadzenia szczególnych ograniczeń w sposobie użytkowania nieruchomości. Dotychczasowe zagospodarowanie obszaru planu nie generuje zagrożeń dla utrzymania walorów środowiskowych Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Skierniewice – Maków. Obszar planu położony jest stosunkowo odległe od obszarów poddanych prawnej ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody (tj. Bolimowskiego Parku Krajobrazowego i Bolimowsko-Radziejowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Zwierzyniec Królewski”, obszaru sieci Natura 2000 „Dolina Rawki”, rezerwatu przyrody rzeki Rawki). Sposób wykorzystania obszaru planu nie umniejsza walorów przyrodniczych w/wym. obszarów chronionych.

Aktualnie w obszarze opracowania obowiązuje pięć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych w 2002 r., 2006 r., 2011 r., 2015 r. i w 2016 r. dwa plany miejscowe.

Opracowanie nowego planu miejscowego zostało podjęte w celu ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenów, zgodnie z wymaganiami obowiązujących przepisów. Aktualizacji wymagały głównie zagadnienia w zakresie:

- wskaźników i parametrów zabudowy,
- nieaktualnych wysokości zabudowy (ustalenia dotyczące wysokości, w części planów sporządzonych od 2003 r. do 2012 r.) ustalonej, jako maksymalna ilość kondygnacji, wobec zmian definicji pojęcia „kondygnacja” wprowadzonej w 2012 r. przepisami z zakresu budownictwa. Zmiana tej definicji wywołała brak możliwości nadbudowy istniejących budynków oraz realizacji budynków wielokondygnacyjnych z piwnicami – co nie było zamierzeniem w chwili uchwalenia tych planów,
- nieaktualnych ustaleń planów miejscowych dotyczących zasad i warunków zagospodarowania poszczególnych terenów objętych strefami ochrony uzdrowiskowej, wynikających z ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych.

Powyższa sytuacja zobowiązała do zmiany obowiązujących ustaleń planów w ww. zakresie, w oparciu o przepisy obecnie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych oraz przepisów z zakresu prawa budowlanego.

Ponadto w projekcie planu ustalono szczegółowe zasady i standardy zagospodarowywania oraz zabudowy wyodrębnionych terenów różnicując je w zależności od przeznaczenia, charakteru i formy istniejącej zabudowy, uwarunkowań środowiska przyrodniczego. Zasady te i standardy nie uległy znaczącej zmianie w stosunku do określonych w obowiązującym planie miejscowym. Do najistotniejszych ustaleń należą:

- ograniczenie intensywności zabudowy poprzez wskazanie maksymalnego wskaźnika zabudowy działki, minimalnej i maksymalnej intensywności zabudowy,

minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, minimalnej wielkości działki budowlanej,

- ustalenie nieprzekraczalnych i obowiązujących linii zabudowy,
- ustalenie maksymalnej wysokości budynków, podając ją w metrach (wyznaczono strefę obniżonej wysokości zabudowy),
- ustalenie zasad zaopatrzenia zabudowy w media i zasad wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną,
- zachowania z możliwością przykrycia i skanalizowania rowu melioracyjnego, który wchodzi w skład miejskiej sieci kanalizacji deszczowej tj. układu odprowadzania wód deszczowych z obszaru planu i terenów sąsiednich,
- ustalenie zasad zaopatrzenia zabudowy w media i zasad wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną.

Niniejsza prognoza wykazała, iż potencjalne negatywne skutki środowiskowe wywołane realizacją ustaleń projektu planu nie powinny odbiegać od typowych dla przypadków podejmowania rozbudowy zainwestowania miejskiego. Brak jest możliwości całkowitego wyeliminowania negatywnych dla środowiska skutków urbanizacji.

Efektorem zwiększania powierzchni utwardzonych i uszczelnionych w obrębie terenów zabudowy może być wzrost ilości ścieków, stanowiących zanieczyszczone wody opadowe lub roztopowe. Zwiększenie rozmiarów zabudowy może potencjalnie, zagrozić czystości środowiska wodno-gruntowego na obszarze planu.

Nieodwracalnym skutkiem realizacji zabudowy na obszarze projektu planu będzie zniszczenie naturalnych profili glebowych.

Należy przewidzieć, iż wskutek realizacji nowej zabudowy może dojść do pogorszenia jakości powietrza na przedmiotowym obszarze i w obszarach przyległych.

Warunki określone w projekcie planu miejscowego dla realizacji nowej zabudowy winny zapewnić podstawowe ramy dla utrzymania środowiska życia mieszkańców osiedla w obszarze projektu planu miejscowego i w sąsiedztwie na poziomie, co najmniej, dopuszczalnym.

Na obszarze projektu planu nie występują cenne, naturalne zbiorowiska roślinności. Należy prognozować, że znajdujące się poza obszarem planu tereny przyrodniczo cenne i prawnie chronione ze względu na znaczne odległości i liczne bariery (ulice, ogrodzenia itp.) nie zostaną poddane presji niekorzystnych czynników będących skutkiem realizacji planu. Odnosi się to również do obszaru sieci Natura 2000 pn. „Dolina Rawki”.

Biorąc pod uwagę opisane powyżej uwarunkowania środowiskowe oraz dotychczasowy stan i sposób zagospodarowania obszaru projektu planu miejscowego i najbliższego otoczenia można przypuszczać, iż nie występują istotne zagrożenia dla funkcjonowania środowiska obszaru opracowania i terenów w sąsiedztwie.

W ustaleniach projektu planu respektuje się zasady gospodarowania (w tym, ograniczenia w zagospodarowaniu) zapisane w ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych dla strefy „C” ochrony uzdrowiskowej.

Nie przewiduje się by ustalenia projektu planu w jakimkolwiek stopniu skutkowały transgranicznym oddziaływaniem na środowisko.

Ustalenia projektu planu winny zapewnić podstawowe ramy dla utrzymania środowiska życia mieszkańców na poziomie, co najmniej odpowiednim.

Ustalenia projektu planu miejscowego są warunkami ograniczającymi dowolność realizacji zagospodarowania w przestrzeni. Z racji swej funkcji plan jest wyłącznie przepisem prawa uzupełniającym przepisy zawarte w ustawach i rozporządzeniach wykonawczych.

Oddziaływanie na środowisko (nawet przy realizacji wszystkich zapisów planu) nie powinno zmieniać się na tyle silnie by konieczne było wprowadzenie nowych narzędzi i metod obserwacji środowiska).

XII. Wnioski końcowe

Przy spełnieniu wymagań wynikających z ustaleń planu oraz przepisów szczególnych dotyczących ochrony środowiska i ochrony przyrody, plan nie budzi obaw o spowodowanie zagrożenia dla środowiska naturalnego. Przyszłe zagospodarowanie nie wpłynie degradująco na środowisko, w szczególności na przyrodę, w tym na Obszar Natura 2000 „Dolinę Rawki” i pozostałe obszary objęte ochroną konserwatorską.

Ustalenia projektu miejscowego planu nie naruszają zasad i kierunków rozwoju przestrzennego przyjętych w Zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewic – II edycja (Uchwała Nr XXIII/42/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 7 kwietnia 2016 r.).

W ustaleniach projektu planu respektuje się zasady gospodarowania (w tym, ograniczenia w zagospodarowaniu) zapisane w ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych dla strefy „C” ochrony uzdrowiskowej.

W projekcie planu zawarto ustalenia, które zapewniają harmonijny rozwój zabudowy o charakterze i skali odpowiadającej istniejącej zabudowie. Parametry ustalono biorąc pod uwagę istniejący stan zagospodarowania i przeznaczenia obszaru opracowania. Nowe budynki i nowe zagospodarowanie terenu realizowane w oparciu o ustalenia planu, nawiązywać będą do istniejących funkcji, parametrów, wskaźników i charakteru zabudowy.

W związku z powyższym można stwierdzić, iż realizacja ustaleń projektu planu nie stanowi istotnych zagrożeń dla środowiska naturalnego w skali ponadlokalnej. Przewidywane negatywne skutki w skali lokalnej opisane powyżej mieszczą się w formule strat nieuniknionych.

W świetle przedstawionej analizy ustaleń projektu planu oraz zawartych w powyższej prognozie uwag, projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru miasta Skierniewice, położonego pomiędzy ulicami: Stanisława Rybickiego, Mazowiecką, Aleją Macieja Rataja, Aleją Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną należy uznać za poprawny.

LITERATURA

- Kistowski M., Korwel-Lejkowska B. - Problemy metodyczne i proceduralne sporządzania prognoz oddziaływania na środowisko projektów planów zagospodarowania przestrzennego województw na tle dotychczasowych doświadczeń polskich,
- Kondracki J. - Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Czerwieńiec M., Lewińska J. - Zieleń w mieście, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Kraków 2000,
- Atlas Rzeczypospolitej. Główny Geodeta Kraju 1993-1997 r.
- Falińska K. – Ekologia roślin. PWN, Warszawa 1997 r.
- Kozłowski S. – Przyrodnicze kryteria gospodarki przestrzennej. KUL Lublin 1997.
- Szafer W., Zarzycki K. – Szata roślinna Polski. PWN, W-wa, 1972,
- Rychling A., Solon J. – Ekologia krajobrazu. PWN 1998.,
- Pospolite rośliny środkowej Europy, PWRiL, Warszawa 1990,
- Materiały archiwalne. Plansza "Roślinność rzeczywista m. Skierniewice" Opracowanie: R. Olaczek, U. Warcholińska i K. Krzywański,
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA – praca zbiorowa pod redakcją A. Liro – Fundacja IUCN Poland Warszawa, 1999,
- Smogorzewski J. System terenów otwartych jako element konstrukcji miasta, Instytut Planowania Przestrzennego Politechniki Warszawskiej.

Dokumenty i inne dostępne opracowania:

- Uchwała Nr LIII/114/2018 Rady Miasta Skierniewice z dnia z dnia 26 września 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice położony pomiędzy ulicami: Rybickiego, Mazowiecką, Aleją Rataja, Aleją Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną,
- Plany miejscowe obowiązujące w obrębie obszaru opracowania zatwierdzone uchwałami:
- Nr LIV/150/02 Rady Miasta Skierniewice z dnia 26 września 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 296, poz. 3522 z dnia 6 grudnia 2002 r.) w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Skierniewice (obszar ograniczony ulicami: M. Rataja, Al. Niepodległości i 1-Maja oraz linią kolejową PKP),
- Nr LIX/67/06 Rady Miasta Skierniewice z dnia 21 września 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 136, poz. 1236 z dnia 12 maja 2007 r.) w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar w Skierniewicach ograniczony linią kolejową PKP oraz ulicami: M. Rataja, Al. Niepodległości, 1-go Maja, plan oznaczony na poniższym rysunku nr 54,
- Nr VI/17/11 Rady Miasta Skierniewice z dnia 28 stycznia 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 66, poz. 593 z dnia 16 marca 2011 r.) w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice położony przy ulicy Pomologicznej nr 6, plan oznaczony na poniższym rysunku nr 84,
- Nr IV/30/2015 Rady Miasta Skierniewice z dnia 28 stycznia 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego, z dnia 16 marca 2015 r., poz. 1008) w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice, odcinek ulicy Mazowieckiej, plan oznaczony na poniższym rysunku nr 110,
- Nr XXIX/147/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 22 września 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 13 października 2016 r. poz. 4272) w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – fragment miasta Skierniewice

położony pomiędzy ulicami: Mszczonowską, Al. Niepodległości i Cichą, plan oznaczony na poniższym rysunku nr 127.

- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone dla obszaru położonego pomiędzy ulicami: Rybickiego, Mazowiecką, Aleją Rataja, Aleją Niepodległości, Mikołaja Kopernika i Pomologiczną,
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Skierniewice II edycja – Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIII/42/2016 Rady Miasta Skierniewice z dnia 7 kwietnia 2016 r.,
- Programem Ochrony Środowiska miasta Skierniewice na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024,
- Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017 r. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Łódź, 2018,
- Koncepcja rozwoju terenów zieleni w Skierniewicach, MPU, 2007 r.,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, KZGW, Warszawa, Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 poz. 1011 z późn. zm.),
- Program wodno-środowiskowy kraju, KZGW, Warszawa 2010 r.,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi. (Uchwała Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr LV/679/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r.).
- Inne źródła:
 - aktualna mapa zasadnicza terenu objętego opracowaniem oraz terenów sąsiednich w skali 1: 1 000
<http://geoportal.kzgw.gov.pl/imap/>,
 - <http://mjwp.gios.gov.pl/mapa/>
 - www.natura2000.mos.gov.pl
 - <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/midas>
- wizje w terenie,